

VIDNOST PEŠCEV V PROMETU

RAZISKOVALNA NALOGA

Slika na naslovnici: Ponazoritev osrednje teme naloge (lastni vir, 2014)

Avtorici:

Iva Planko, 8. a

Vesna Ploštajner Mužar, 8. a

Mentorica:

Barbara Pistotnik, prof.

II. OSNOVNA ŠOLA CELJE

VIDNOST PEŠCEV V PROMETU

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Iva Planko, 8. a

Vesna Ploštajner Mužar, 8. a

Mentorica:

Barbara Pistotnik, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2014

ZAHVALA

Zahvaljujeva se svoji mentorici, Barbari Pistotnik, prof., za pomoč in podporo pri izdelavi najine raziskovalne naloge in lektorski pregled. Prav tako se zahvaljujeva koordinatorju raziskovalnega dela na šoli Tomažu Končanu, prof., za pomoč pri končni izdelavi naloge. Posebna zahvala gre gospodu Bogdanu Robniku, ki si je nesebično vzel čas za naju in potrpežljivo odgovoril na vsa najina vprašanja. Zahvaljujeva se tudi staršem za vso podporo in pomoč.

Kazalo vsebine

POVZETEK	8
1 UVOD	9
1.1 Opredelitev raziskovalnega problema	9
1.2 Raziskovalna vprašanja	9
1.3 Hipoteze raziskovalne naloge.....	10
1.4 Metode dela	10
2 TEORETIČNI DEL	11
2.1 Problematika vidnosti pešcev v prometu z vidika varnosti	11
2.2 Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP).....	13
2.2.1 Odgovornost staršev za varnost otrok v cestnem prometu	13
2.2.2 Označevanje pešcev v cestnem prometu.....	13
2.2.3 Varstvo otrok v cestnem prometu	14
2.3 Dejavnosti za večjo varnost in vidnost pešcev v prometu	14
2.3.1 Policisti	14
2.3.2 Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa	15
2.4 Prometna varnost in vidnost pešcev v šoli.....	16
2.5 Vidnost pešcev v prometu in odsevniki	17
3 OSREDNJI DEL	19
3.1 Opis raziskovalnih rezultatov – anketa	20
3.2. OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV – INTERVJU	43
3.3 OPIS RAZISKOVALNIH REZULATOV – OPAZOVANJE NA TERENU.....	45
Datum opazovanja: 1. marec 2014	46
Ura opazovanja: od 19.00 do 19.35	46
3. 4 SKUPNE UGOTOVITVE RAZISKOVANJA Z RAZPRAVO	48
4 ZAKLJUČEK	51
5 VIRI IN LITERATURA.....	53
6 PRILOGE	55

Kazalo slik

Slika 1: Odsevni trak, kresnička in oblačila z našitimi odsevniki.	18
Slika 2: Odsevni jopiči.	19
Slika 3: Šolska torba in nahrbtnik z odsevniki.....	19
Slika 4: Intervju s policistom.	43
Slika 5: Mesto opazovanja vidnosti.	45
Slika 6: Prikaz slabe vidnosti pešca brez odsevnika.	46
Slika 7: Prikaz vidnosti pešca z odsevnikom, ki nosi torbo z odsevnikom.	46
Slika 8: Prikaz dveh pešcev z odsevniki.	47
Slika 9: Prikaz dveh pešcev – pešca brez in pešca z odsevniki.	47
Slika 10: Prikaz dveh pešcev z odsevniki na telesu in torbi.....	48

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Pregled učnih vsebin o prometu v OŠ.	17
Preglednica 2: Prikaz mnenja anketiranih učencev posamezne šole in mnenje anketiranih učencev skupaj o tem, v kolikšni meri je za varnost pešcev pomembna njihova vidnost.	20
Preglednica 3: Prikaz glede mnenja o pomembnosti vidnosti pešcev za njihovo varnost po triadah.....	21
Preglednica 4: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti po triadah.....	21
Preglednica 5: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti med šolama.	22
Preglednica 6: Prikaz primerjave med šolama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev.	23
Preglednica 7: Prikaz primerjave med triadama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev.	23
Preglednica 8: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med triadama.	26
Preglednica 9: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med šolama.	26
Preglednica 10: Prikaz primerjave nošenja odsevnika po slučaju med šolama.	27
Preglednica 11: Prikaz primerjave nošenja odsevnika po slučaju med triadama.	27
Preglednica 12: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov v prvi triadi med triadama.	28
Preglednica 13: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov v prvi triadi med šolama.	29
Preglednica 14: Prikaz primerjave med šolama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevnikih.	31
Preglednica 15: Prikaz primerjave med triadama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevnikih.	31
Preglednica 16: Prikaz primerjave med šolama o pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu.	33
Preglednica 17: Prikaz pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu po triadah.	33
Preglednica 18: Prikaz vpliva staršev na učence glede nošenja odsevnikov na posamezni šoli.	35
Preglednica 19: Prikaz vpliva staršev na učence glede nošenja odsevnikov po triadah.	35
Preglednica 20: Prikaz vpliva učiteljev na učence glede nošenja odsevnikov po šolah.	36

Kazalo grafov

Graf 1: Število smrtnih žrtev prometnih nesreč glede na mesec v letu 2009.....	12
Graf 2: Prikaz primerjave med šolama glede menja o pomembnosti vidnosti pešcev za njihovo varnost.....	20
Graf 3: Prikaz primerjave mnenja o pomembnosti vidnosti pešcev za njihovo varnost po triadah.....	21
Graf 4: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti po triadah	22
Graf 5: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti med šolama	22
Graf 6: Prikaz primerjave med šolama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev	23
Graf 7: Prikaz primerjave med šolama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev	24
Graf 8: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med triadama.....	26
Graf 9: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med šolama	27
Graf 10: Prikaz primerjave nošenja odsevnika po slučaju med šolama	27
Graf 11: Prikaz primerjave nošenja odsevnika po slučaju med triadama	28
Graf 12: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov v prvi triadi med triadama	28
Graf 13: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov v prvi triadi med šolama	29
Graf 14: Prikaz primerjave med šolama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevniki.....	31
Graf 15: Prikaz primerjave med triadama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevniki.....	32
Graf 16: Prikaz primerjave med šolama o pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu.....	33
Graf 17: Prikaz primerjave med triadama o pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu.....	34
Graf 18: Prikaz primerjave med šolama o vplivu staršev na učence glede nošenja odsevnikov.....	35
Graf 19: Prikaz primerjave med triadama o vplivu staršev na učence glede nošenja odsevnikov.....	36
Graf 20: Prikaz primerjave med šolama o vplivu učiteljev na učence glede nošenja odsevnikov.....	36
Graf 21: Prikaz primerjave med triadama o vplivu učiteljev na učence glede nošenja odsevnikov	37
Graf 22: Prikaz vpliva kaznovanja s strani policistov na nošenje odsevnikov po triadah	38
Graf 23: Prikaz vpliva kaznovanja s strani policistov na nošenje odsevnikov po posamezni šoli	39
Graf 24: Prikaz razlik med šolama v mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi ga brezplačno prejeli v šoli	40
Graf 25: Prikaz razlik med triadama v mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi ga brezplačno prejeli v šoli	41
Graf 26: Prikaz razlik med šolama v mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi bil oblikovan sodobneje – kot modni dodatek.....	42
Graf 27: Prikaz razlik med triadama v mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi bil oblikovan sodobneje – kot modni dodatek.....	42

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva proučili problematiko vidnosti pešcev – učencev ob zmanjšani vidljivosti in ponoči. S pomočjo literature, anketiranja učencev druge in tretje triade mestne šole in učencev šole izven mesta ter z intervjuvanjem policista sva želeli predvsem izvedeti, ali se učenci zavedajo pomena vidnosti v prometu in uporabe odsevnih teles ter zmanjšanja možnosti udeležbe v prometnih nesrečah, ki so posledica slabe vidnosti. Ugotovili sva, da se 85 % anketiranih učencev zaveda pomena vidnosti, manj kot polovica pa jih vedno nosi odsevnike. Za svojo varnost v prometu učenci in ostali pešci storijo premalo. K izboljšanju prometne varnosti učencev lahko pripomorejo starši, policija in učitelji, saj so učenci izrazili mnenje, da bi odsevnike pogosteje nosili, če bi bili na njih opozorjeni s strani staršev, učiteljev in policije. Nekaj učencev bi odsevnike bolj nosilo, če bi bili izdelani kot modni dodatek. Na koncu sva se z delom na terenu še sami prepričali o učinkovitost odsevnikov.

Ključne besede: vidnost pešcev, prometna varnost, odsevna telesa

1 UVOD

Kot sopotniki v avtomobilu pogosto opazujeva pešce in druge udeležence v prometu. Opazili sva, da je večina pešcev v mraku slabo vidnih. Posledica slabe vidnosti pa je lahko v primeru, da voznik takega pešca ne opazi, prometna nesreča in z njo povezane poškodbe ali celo smrt. Tako sva se odločili podrobneje raziskati problematiko vidnosti učencev v prometu.

1.1 Opredelitev raziskovalnega problema

Najin raziskovalni problem se nanaša na temo vidnosti pešcev v prometnih razmerah, ki jih policija opredeljuje kot slabša vidljivost (temni deli dneva, megla, ...). Zastavljeni raziskovalni problem je zelo širok, zato sva se omejili na raziskovanje o tem, koliko so o svoji lastni vidnosti in njenem pomenu osveščeni učenci naše šole (mestna šola) in šole izven mesta, ter koliko za lastno vidnost skrbijo z nošenjem odsevnikov eni in drugi. Izvedeti sva želeli tudi, ali policija v primeru prometnih nesreč ugotavlja uporabo odsevnikov.

1.2 Raziskovalna vprašanja

V zvezi s tem sva si zastavili naslednja raziskovalna vprašanja:

- Ali se učenci kot udeleženci v prometu zavedajo pomena vidnosti in s tem lastne odgovornosti za varnost ob slabši vidljivosti?
- Kje so učenci dobili največ informacij o pomenu odsevnikov za vidnost v prometu in ali se o tem pogovarjajo tudi s starši?
- Koliko je ta tema prisotna v pogovorih z vrstniki in ali učenci kot sopotniki v avtomobilu zaznavajo problem slabe vidnosti pešcev?
- Kako za svojo vidnost v prometu skrbijo učenci, kadar so udeleženi v prometu kot pešci v pogojih slabše vidljivosti?
- Kako bi prepričali tiste učence, ki ne nosijo odsevnikov, da bi jih nosili?
- Ugotoviti, ali policija ob prometnih nesrečah ugotavlja uporabo odsevnikov pri pešcih, in če da, v koliko odstotkih nesreč v Celju, ki so se zgodile ob slabši vidljivosti, pešci niso uporabili odsevnika?
- Ali so glede osveščenosti in nošenja odsevnikov pomembne razlike med mestno šolo in šolo na obrobju?

1.3 Hipoteze raziskovalne naloge

Hipoteza št. 1: Učenci so osveščeni o pomenu odsevnikov in vidnosti v prometu ter kot sopotniki opažajo problem slabe vidljivosti pešcev. Glede tega ne pričakujeva razlik med šolama, niti ne med triadama.

Hipoteza št. 2: Število učencev, ki odsevnikov ne nosijo redno in namenoma, s starostjo upada. Tudi tu ne pričakujeva razlik med šolama.

Hipoteza št. 3: Več kot polovica vseh anketiranih učencev je največ informacij o odsevnikih in pomenu vidnosti v prometu pridobila v šoli, o tem pa se med seboj v večini ne pogovarjajo. Ne predvidevava razlik med šolama, tudi med učenci druge in tretje triade ne.

Hipoteza št. 4: Učenci bi pogosteje nosili odsevnike, če bi jih na to pogosteje opozarjali odrasli in ne pričakujeva razlik, ali so to učitelji, starši ali policisti. Tudi pri tej hipotezi ne pričakujeva razlik med šolama.

Hipoteza št. 5: Manj kot polovica učencev bi odsevnike pogosteje nosila, če bi bili oblikovani kot modni dodatek ali če bi jih prejeli brezplačno.

Hipoteza št. 6: Policija kaznuje pešce ob nenošenju odsevnikov.

1.4 Metode dela

Pri raziskovanju sva uporabili naslednje metode:

1. Delo z viri

Poiskali sva vire na temo vidnosti pešcev v prometu. Knjig na to temo nisva našli, od raziskav pa sva našli le zaključke spletne ankete, ki jo je v začetku februarja letos izvedla Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa na temo varnosti pešcev. V anketi so bila tudi nekatera vprašanja na temo vidnosti in odsevnikov. Rezultati niso čisto primerljivi, ker so v spletni anketi sodelovali odrasli iz različnih delov Slovenije, midve pa sva anketirali šolarje druge in tretje triade dveh šol. Kljub temu sva nekatere ugotovitve v zaključkih najine naloge primerjali. Edini knjižni vir je publikacija, ki jo prejmejo učenci v prvem razredu.

2. Priprava anketnega vprašalnika in anketiranje

Anketirali sva učence II. OŠ Celje; in sicer učence 4., 5. in 6. razreda (druga triada) ter učence 7., 8. in 9. razred (tretja triada) in učence druge in tretje triade osnovne šole izven mesta. V raziskovalni nalogi sva to šolo poimenovali OŠ. To je šola, ki leži nekaj kilometrov iz Celja in je približno enako velika kot

naša šola – ima po dva oddelka vsakega razreda. To šolo sva izbrali, ker naju je zanimalo, ali obstajajo na temo najine naloge razlike med mestno šolo in šolo iz obrobja mesta. V mestu je več javne razsvetljave. Skupno sva anketirali 246 učencev.

3. Priprava vprašanj za intervju in izvedba intervjuja s policistom

Intervjuvali sva gospoda Bogdana Robnika. Gospod Robnik je policist, vodja policijskega okoliša, policist I v Celju.

4. Opazovanje na terenu

Opazovali sva učinkovitost odsevnikov na dveh prehodih za pešce v neposredni bližini šole, naredili fotografije in zbrali rezultate opazovanja. Mesto opazovanja je označeno na Sliki 5.

5. Priprava pisnega poročila

Podatke, ki sva jih pridobili s pomočjo ankete, sva na sobotni šoli, ki so jo za raziskovalce pripravili naši mentorji, vnesli v program SPSS in izdelali preglednice. Grafe sva izdelali v programu MS Excel, besedilo pa napisali in uredili s pomočjo programa MS Word.

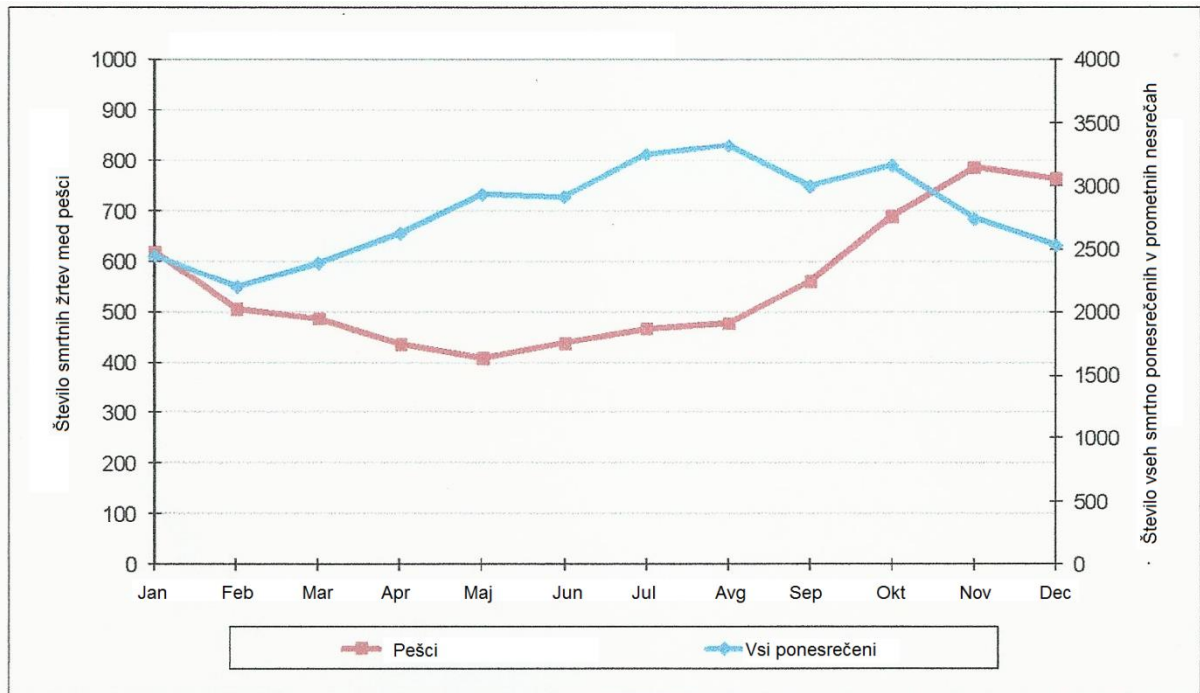
2 TEORETIČNI DEL

2.1 Problematika vidnosti pešcev v prometu z vidika varnosti

Po podatkih Evropskega varnostnega cestnega observatorija (European Road Safety Observatory) se je skoraj polovica (46 %) prometnih nesreč v letu 2009, v katerih so bili smrtno ponesrečeni pešci, zgodila v temi. Največji delež smrtno ponesrečenih v temi je med državami EU – na Irskem kar 94 %, najmanj pa v Franciji (35 %). Za Slovenijo je znan naslednji podatek: »V zadnjih letih je delež med vsemi smrtnimi žrtvami v prometnih nesrečah 15 %, v letu 2013 je umrlo 20 pešcev, 96 pa je bilo hudo telesno poškodovanih.« (Virkl, M.: Analiza spletne ankete Varnost pešcev v prometu (3.–14. 2. 2014), dostopno na:

http://www.avp-rs.si/images/dokumenti/SPV/pesec/PE%C5%A0EC_2014_-_analiza_spletne_ankete_20-2-2014.pdf; ogled 28. 2. 2014).

Največje število prometnih nesreč, v katerih so se smrtno ponesrečili pešci, je bilo v času med oktobrom in decembrom, posebej na Finskem, v Estoniji in na Češkem. Najmanj nesreč pa je bilo v času od aprila do junija. Število smrtno ponesrečenih narašča v jeseni, kar je verjetno posledica večje nevarnosti za pešce v temi (krajši dnevi). Graf 1 kaže število vseh smrtnih žrtev v prometnih nesrečah in število smrtnih žrtev med pešči po mesecih.

Graf 1: Število smrtnih žrtev prometnih nesreč glede na mesec v letu 2009.

(http://ec.europa.eu/transport/road_safety/pdf/statistics/dacota/bfs2011_dacota-intras-pedestrians.pdf, ogled 25. 11. 2013).

»V letu 2013 je bilo na slovenskih avtocestah 5 smrtnih žrtev kot pešci, večinoma je šlo za voznike, ki so izstopili iz vozila.« (Virkl, M.: Analiza spletne ankete – Varnost pešcev v prometu (3.–14. 2. 2014), <http://www.avp->

[rs.si/images/dokumenti/SPV/pesec/PE%C5%A0EC_2014 - analiza spletne ankete 20-2-2014.pdf](rs.si/images/dokumenti/SPV/pesec/PE%C5%A0EC_2014_-_analiza_spletne_ankete_20-2-2014.pdf), ogled 28. 2. 2014). Vir ne navaja, ali je bil vzrok nenošenje odsevnega brezrokavnika, je pa ta podatek zapisan v analizi vprašanja te iste ankete, kjer ugotavljajo, da ima 85 % vprašanih odsevne brezrokavnike, 4 % pa ne, kljub temu da so po zakonu obvezni.

Policisti in ostali strokovnjaki, ki se ukvarjajo z varnostjo v prometu, med drugim opozarjajo naslednje:

- da so pešci med najbolj ogroženimi udeleženci v prometu,
- življenja pešcev ogrožajo razne nepazljivosti voznikov, neugodne vremenske razmere in pa seveda njihova slaba vidljivost,
- večina nesreč, pri katerih se pešci smrtno ponesrečijo, se namreč zgodi v temnem delu dneva (povzeto po: <http://www.komenda.si/wp->

[content/uploads/2013/10/Program-aktivnosti_preventivna-akcija-E%C5%A0EC-2013-27-9-2013.pdf](http://www.policija.si/content/uploads/2013/10/Program-aktivnosti_preventivna-akcija-E%C5%A0EC-2013-27-9-2013.pdf), ogled 25. 11. 2013).

Policija sporoča: »Še posebej pogosto so pešci v prometnih nesrečah udeleženi v jesenskih in zimskih mesecih, ko so vremenske razmere neugodne (megla, dež), svetli del dneva pa je krajši. Zlasti starejši so največkrat žrtve prometnih nesreč zaradi svojih napak ali ker kršijo cestnoprometne predpise.« (<http://www.policija.si/index.php/preventiva-/1138-nasveti-pescem-za-varnesjo-udelezbo-v-prometu-in-aktivnosti-policije?tmpl=component&print=1&page=&lang=>, ogled 30. 12. 2013).

»Glede na starostne skupine so najbolj ogroženi pešci v starosti nad 64 let, v večini moški. Med poškodovanimi pa je tudi veliko otrok do desetega leta starosti ter najstnikov.« (http://www.komenda.si/wp-content/uploads/2013/10/Program-aktivnosti_preventivna-akcija-PE%C5%A0EC-2013-27-9-2013.pdf, ogled 25. 11. 2013).

2.2 Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP)

2.2.1 Odgovornost staršev za varnost otrok v cestnem prometu

V 7. členu zakona pravilih cestnega prometa je zapisano, da so starši dolžni nadzirati otroke in mladoletnike, kadar so udeleženi v cestnem prometu, starši ne smejo dovoliti, da otrok ali mladoletnik krši ZPrCP, po istem zakonu so lahko straši tudi kaznovani, če otrok ali mladoletnik stori kak prometni prekršek (povzeto po: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=114668>, ogled 24. 1. 2014).

2.2.2 Označevanje pešcev v cestnem prometu

V nadaljevanju je v 84. členu tega zakona zapisano tudi, kako naj bodo označeni pešci:

»(1) Pešec, ki vleče ali potiska po vozišču ročni voziček ali se vozi po vozišču v invalidskem vozičku, mora imeti ponoči in ob zmanjšani vidljivosti na vozičku prižgano najmanj eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo, pritrjeno na levi strani, ki mora biti vidna od spredaj in zadaj. Svetloba svetilke ne sme slepiti drugih udeležencev v cestnem prometu.

(2) Pešec, ki ponoči hodi zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju, kjer ni pločnika ali pešpoti, po vozišču ali tik ob njem, mora nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, svetilko, ki oddaja belo svetlobo, ki je vidna s sprednje in zadnje strani ali odsevni telovnik živo rumene ali oranžne barve z vdelanimi odsevnimi trakovi bele barve, ali odsevnik iz drugega odstavka 87. člena tega zakona.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek mora organizirana skupina pešcev, ki hodi ponoči zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju po vozišču, uporabljati na začetku in na koncu skupine najmanj po eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo. Svetilke morajo biti nameščene tako, da jih lahko drugi udeleženci cestnega prometa pravočasno opazijo.

(4) Z globo 40 evrov se kaznuje za prekršek pešec, ki ni označen v skladu z določbami tega člena.

(5) Z globo 80 evrov se kaznuje za prekršek organizator skupine pešcev, ki ravna v nasprotju z določbo tretjega odstavka tega člena.« (<http://www.uradni-list.si/1/content?id=114668>, ogled 24. 1. 2014)

2.2.3 Varstvo otrok v cestnem prometu

84. člen ZPrCP govori, da morajo udeleženci v cestnem prometu biti še posebej pozorni na otroke in jim pomagati. Otroci morajo nositi odsevnike med hojo po cesti na vidnem mestu, odsevniki morajo biti veliki 20 cm² in ne smejo biti rdeče barve. Otroci prvega in drugega razreda pa morajo poleg odsevnika na poti v šolo in iz nje nositi rumeno rutico okoli vratu. Prav tako mora biti oseba, ki varuje večjo skupino otrok pri prečkanju ceste, oblečena v oblačila živo rumene barve, oblačilo mora imeti odsevne trakove bele barve, ta oseba mora imeti tudi obojestransko označen znak USTAVI, s katerim ustavi vozila, da lahko otroci prečkajo cesto. V tem členu je tudi zapisano, da smejo biti otroci sami v cestnem prometu takrat, ko so starši prepričani, da njihovi otroci razumejo nevarnosti v prometu in da poznajo prometne razmere, kjer se udeležujejo v prometu (povzeto po: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=114668>, ogled 24. 1. 2014).

2.3 Dejavnosti za večjo varnost in vidnost pešcev v prometu

2.3.1 Policisti

Policistom ni vseeno za varnost pešcev, zato izvajajo razne dejavnosti, s katerimi bi udeležence v prometu za nepravilna dejanja kaznovali (represivne dejavnosti) in pa seveda dejavnosti, s katerimi bi jim pomagali, da bi se sami čim bolje obvarovali (preventivne dejavnosti). Pri preventivnih dejavnostih pešce opozarjajo, naj:

- poskrbijo, da bodo v prometu čim bolj vidni (naj nosijo svetla oblačila in odsevnike),
- upoštevajo prometne predpise,
- prečkajo cesto na prehodih za pešce,
- hodijo po pločnikih oz. po levi strani ceste,
- se trudijo predvidevati ravnanja drugih udeležencev prometa.

Pri represivnih dejavnostih pa načeloma opozarjajo voznike, naj:

- umirijo hitrost na območjih, kjer so pešci najpogostejši,
- vozijo po voznem pasu, saj bodo s tem zmanjšali možnost trka,
- pazijo na pešce in jim odstopijo prednost,
- upoštevajo predpisano hitrost oz. omejitev.

Še posebej so policisti aktivni v jesenskih in zimskih mesecih zaradi manj ugodnih razmer v prometu (vremenske razmere, slabša vidljivost). Takrat obveščajo javnost o nevarnostih, ki lahko doletijo pešce ter policijskih represivnih in preventivnih ukrepov, obiskujejo domove za ostarele in starejše ljudi ter jim predavajo o varni hoji pešcev v prometu, prav tako obiskujejo nižje razrede osnovnih šol ter vrtce, kjer otroke opozorijo, kako pomembno je varno ravnanje pešcev v prometu ter številne druge dejavnosti (povzeto po: <http://www.policija.si/index.php/preventiva-/1138-nasveti-pescem-za-varnejso-udelezbo-v-prometu-in-aktivnosti-policije?tmpl=component&print=1&page=&lang=>, ogled 30.12. 2013).

2.3.2 Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa

Agencija se ukvarja z različnimi dejavnostmi, ki bi pomagale k večji varnosti v cestnem prometu. Predstavlja dejavnosti, ki so povezane z varnostjo in vidnostjo pešcev v prometu, in sicer za predšolske otroke, za šolske otroke in starejše. Za predšolske otroke potekata dve akciji, in sicer PRVI KORAKI in PROMETNA ZNAČKA. Prvi koraki je knjižica, ki jo prejmejo starši otrok, ko se konča predšolsko obdobje in otroci vstopijo v prvi razred. V knjižici so na razumljiv način predstavljena osnovna pravila za pešce, dodana je tudi zgodbica za otroke in vprašalnik za starše (povzeto po: Prvi koraki v svetu prometa, 2010).

Program PROMETNA ZNAČKA se začne v vrtcu, nadaljuje pa se v šoli, zato to akcijo štejemo tudi k dejavnostim za šolske otroke. Otroci se učijo o varnosti pešcev tako, da si ustvarjajo svojo prometno knjižico, proti koncu šolskega leta pa dobijo priponko in nalepko. Vsebine, ki naj bi jih spoznali otroci v šoli, so: rumena rutica (1. razred), kresnička – vidnost je varnost (2. razred), prečkanje ceste (3. razred), otrok kot potnik (4. razred), otrok – kolesar (5. razred) (<http://www.avp-rs.si/>, ogled 26. 1. 2014).

Za starejše šolske otroke in odrasle pa poteka akcija Bodi preVIDEN. Namen te akcije je opozoriti in osveščati pešce glede uporabe odsevnih predmetov, saj vidnost v prometu pomeni tudi večjo varnost. Prav tako pa z akcijo opozarjajo voznike na večjo pozornost in skrb za pešce, ki so najbolj ogrožena skupina udeležencev v prometu. Akcija poteka v sodelovanju z ostalimi ustanovami, ki skrbijo za večjo prometno varnost: Ministrstvo za promet, Ministrstvo za

izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo, Ministrstvo za notranje zadeve – Policija, Občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, AMZS, Rdeči križ Slovenije, Zveza združenj šoferjev in avtomehanicov Slovenije ter Zavod Varna pot (povzeto po: <http://www.avp-rs.si/>, ogled 26. 1. 2014).

Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa je v obdobju od 3. 2. do 14. 2. 2014 izvedla spletno anketo in na svoji spletni strani 20. 2. 2014 objavila Analizo spletne ankete – Varnost pešcev v prometu. To je tudi edina raziskava, kjer najdemo podatke na temo vidnosti pešcev v prometu. Anketa je bila izvedena v okviru nacionalne akcije PEŠEC, anketiranih je bilo 486 oseb, več kot 80 % anketiranih je bilo starih med 21 in 60 let, anketiranci so bili iz Osrednjeslovenske regije, iz Savinjske, Gorenjske in Podravja. Povzetek vsebin, ki se nanašajo na vidnost pešcev v prometu: izvajalce ankete je med drugim zanimalo, kako pogosto hodijo pešci v delih dneva, ko je vidljivost zmanjšana. Ugotovilo so, da dobra tretjina pešcev hodi v takih pogojih. Vedno ali pogosto jih odsevnik nosi več kot polovica, kar izvajalci ankete štejejo za spodbudno. Še vedno pa 30 % pešcev ne nosi odsevnikov. Več kot polovica anketiranih voznikov je izjavila, da pešca v slabi vidljivosti niso opazili pravočasno. V isti anketi ugotavljajo, da večina voznikov pešca v pogojih slabe vidljivosti opazijo šele, ko ga osvetlijo. Na Javni agenciji RS za varnost prometa ugotavljajo, da se anketiranci zavedajo pomena pravilnega ravnanja pešcev in opozarjajo, da je nošenje odsevnikov pomembno za vidnost pešcev in posledično za njihovo varnost. V prikazu rezultatov je razvidno, da 37 % vprašanih meni, da bi pešci morali obvezno uporabljati odsevnike, 31 % pa jih meni, da bi se moral nadzor nad pešči povečati. Iz rezultatov je razvidno tudi, da je akcija Bodi preViden odmevna – 47 % vprašanih je opazilo aktivnosti te akcije (plakate, opozorila v medijih, oglase, razdeljevanje odsevnikov, ...). Visok delež anketirancev (tri četrtine) meni, da akcija Bodi preViden dosega svoj namen, več kot 40 % ljudi je akcija prepričala k bolj doslednemu nošenju odsevnikov. (Povzeto po: Virkl, M.: Analiza spletne ankete – Varnost pešcev v prometu (3.–14. 2. 2014), http://www.avp-rs.si/images/dokumenti/SPV/pesec/PE%C5%A0EC_2014_-_analiza_spletne_ankete_20-2-2014.pdf; ogled 28. 2. 2014)

2.4 Prometna varnost in vidnost pešcev v šoli

Da bi tudi otroci spoznali, kako se pravilno obnašati v prometu, se o tem učimo v šoli, saj so teme o prometu opredeljene tudi v učnem načrtu:

RAZRED	PREDMET	VSEBINE IN CILJI
Prvi	Spoznavanje okolja	Učenci razumejo pomen vidnosti v prometu v povezavi z ustavljanjem vozila ter nošenjem rumene rutice in uporabo kresničke.
Drugi	Spoznavanje okolja	Učenci razumejo nevarnosti prometa v različnih vremenskih razmerah.
Prvi in	Spoznavanje okolja	Učenci razumejo pomen vidnosti v prometu v

drugi		različnih vremenskih razmerah.
-------	--	--------------------------------

Preglednica 1: Pregled učnih vsebin o prometu v OŠ.

(povzeto po: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_spoznavanje_okolja_pop.pdf, http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_tehnika_tehnologija.pdf, ogled 30. 12. 2013)

Pri zgoraj navedenih vsebinah in ciljnih šola sodeluje s policisti, ki pridejo na šolo in skupaj z učitelji izvajajo učne ure na to temo, še posebej v prvih treh razredih osnovne šole. V zadnjih letih vsi učenci prejmejo odsevnike, ki jih privežejo na torbe. Vsak prvošolec prejme tudi rumeno rutico. Odsevniki in rutice so za šolarje brezplačne. Z učnim načrtom se povezujejo tudi akcije Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa. V četrtem razredu se učenci pripravljajo na teoretični del opravljanja izpita za kolo, ki ga ob koncu četrtega razreda opravljajo v šoli. V petem razredu učenci opravljajo še praktični del kolesarskega izpita. V tretji triadi imajo učenci možnost tekmovati iz znanja o pravih cestnega prometa.

2.5 Vidnost pešcev v prometu in odsevniki

S svojim pravilnimi dejanji pa lahko pešci poskrbijo za svojo boljšo varnost. Pomembno je, da so dobro osvetljeni saj voznik opazi:

- pešca s kresničko že na razdalji 136 m,
- svetlo oblečenega pešca na razdalji 36 m,
- temno oblečenega pešca pa šele na razdalji 26 m.

Pešci bodo v prometu varnejši, če bodo upoštevali naslednje nasvete glede vidljivosti:

- nosijo naj svetla oblačila ter predmete, ki izboljšajo njihovo vidljivost (odsevni trakovi, kresničke, razne lučke ...),
- Odsevne predmete naj v prometu nosijo na vidnem delu telesa, ki je obrnjen proti vozišču. (Povzeto po: http://www.pgd-zdenskavas.si/index.php?Option=com_docman&task=doc_details&gid=19&Itemid=94, ogled 27. 11. 2013)

Slika 1: Odsevni trak, kresnička in oblačila z našitimi odsevniki.
(lastni vir, 2014)

Odsevniki so predmeti, ki oddajajo svetlobo ali pa se ta od njih odbije. Poznamo več vrst odsevnikov:

- 1) Kresnička bo voznika pravočasno opozorila na pešca, saj se bo ob pravilni uporabi od nje odbila svetloba. Pravilno se nosi tako, da jo imamo na mestih, kot sta koleno in bok. Mesto mora biti obrnjeno na stran vozišča.
- 2) Odsevni trakovi so posebni vzmetni trakovi, ki imajo svetlobno odsevno površino. Ta je navadno bela, dimenzij 34x3 cm. Namesti se ga zelo preprosto: ovijemo ga okrog noge ali roke.
- 3) Odsevne nalepke so sredstva, ki si jih nalepimo na različne predmete, ki jih vsakodnevno uporabljamo (invalidski voziček, kapa, plašč ...) zgornja stran nalepke je odsevna.
- 4) Priročne lučke so naglavna svetilka, ročna svetilka, lučka za na kolo ipd.
- 5) Odsevni jopiči oz. brezrokavniki so oblačila, na katere so našiti posebni trakovi. Ti odbijajo svetlobo.
- 6) Obutve z materiali, ki odbijajo svetlobo oz. imajo vgrajene utripajoče lučke, so tudi zelo primerne za tovrstne primere. (povzeto po <http://www.ringaraja.net/clanek/kresnicka-in-odsevni-predmeti-3752.html>, ogled 24. 1. 2014).
- 7) Tudi odsevni jopič je priporočljiva odsevna oprema za pešce. (Povzeto po http://www.store.si/dinamic/editor/Starejsi_PESCI_predstavitev_BD6C2.pdf, ogled 24. 2. 2014).

Slika 2: Odsevni jopiči.
(lastni vir, 2014)

»Odsevni predmeti so le eden od pomembnih elementov za večjo varnost pešcev. Pešci morajo poleg tega, da uporabljajo odsevnike, prav tako kot ostali udeleženci v cestnem prometu, upoštevati cestno-prometne predpise, cesto prečkati na označenih prehodih za pešce, hoditi po pločniku oziroma ob skrajnem levem robu vozišča. Vsi, brez izjeme, otroci in odrasli, saj bomo le tako zares poskrbeli za svojo varnost in varnost svojih potomcev.« (http://www.ringaraja.net/clanek/kresnicka-in-odsevni-predmeti_3752.html, ogled 24. 1. 2014).

Slika 3: Šolska torba in nahrbtnik z odsevniki.
(lastni vir, 2014)

3 OSREDNJI DEL

Za potrebe raziskovalne naloge sva opravili anketo med učenci II. OŠ Celje; in sicer med učenci 4., 5. in 6. razreda (druga triada) ter med učenci 7., 8. in 9. razred (tretja triada) in med učenci druge in tretje triade osnovne šole izven mesta. V raziskovalni nalogi sva to šolo poimenovali OŠ. Skupno sva anketirali 246 učencev. Z vprašalnikom, ki je priložen kot priloga, sva pridobivali informacije in podatke o najinih raziskovalnih vprašanjih in hipotezah. Podatke, ki sva jih pridobili s pomočjo ankete, sva na sobotni šoli, ki so jo za raziskovalce pripravili naši mentorji, vnesli v program SPSS in izdelali preglednice. Grafe sva izdelali v programu MS Excel, besedilo pa napisali in uredili s pomočjo programa MS Word.

Nekatere podatke sva zbrali z intervjujem s policistom, za potrebe preizkusa najine ideje za delo z učenci sva opravili še opazovanje.

3.1 Opis raziskovalnih rezultatov – anketa

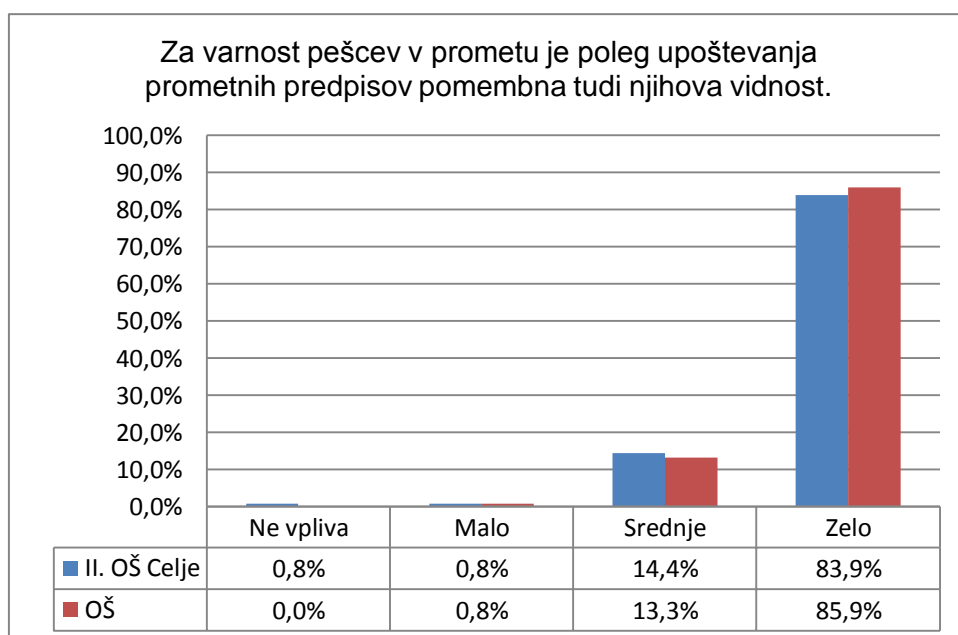
Hipoteza št. 1:

Z odgovarjanjem učencev na posamezne trditve anketnega vprašalnika sva ugotavljali, ali so učenci osveščeni o pomenu vidnosti v prometu in o nošenju odsevnikov ter ali so kot sopotniki občutljivi na ta problem. Zanimale so naju razlike med šolama in med triadama (torej glede na starost učencev). Trditve iz vprašalnika so navedene v sklopu vsake preglednice in grafa.

Predvidevali sva, da so učenci osveščeni o pomenu odsevnikov in vidnosti v prometu ter kot sopotniki opažajo problem slabe vidljivosti pešcev. Glede tega nisva pričakovali razlik med šolama niti ne med triadama.

	Za varnost pešcev v prometu je poleg upoštevanja prometnih predpisov pomembna tudi njihova vidnost.				Skupaj
	Ne vpliva	Malo	Srednje	Zelo	
II. OŠ Celje	1	1	17	99	118
OŠ	0	1	17	110	128
Skupaj	1	2	34	209	246

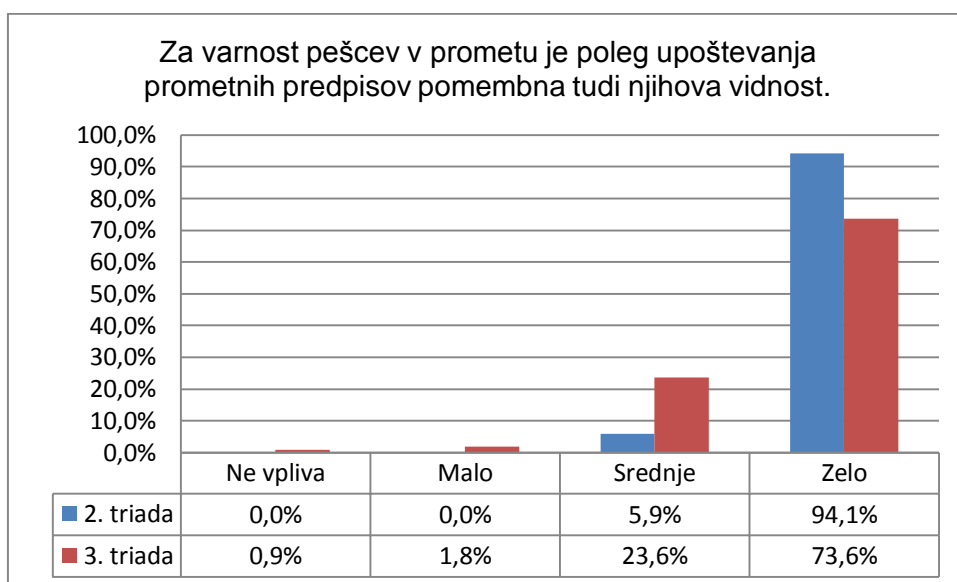
Preglednica 2: Prikaz mnenja anketiranih učencev posamezne šole in mnenje anketiranih učencev skupaj o tem, v kolikšni meri je za varnost pešcev pomembna njihova vidnost.

Graf 2: Prikaz primerjave med šolama glede menja o pomembnosti vidnosti pešcev za njihovo varnost.

	Za varnost pešcev v prometu je poleg upoštevanja prometnih predpisov pomembna tudi njihova vidnost.				Skupaj
	Ne vpliva	Malo	Srednje	Zelo	
2. triada	0	0	8	128	136
3. triada	1	2	26	81	110
Skupaj	1	2	34	209	246

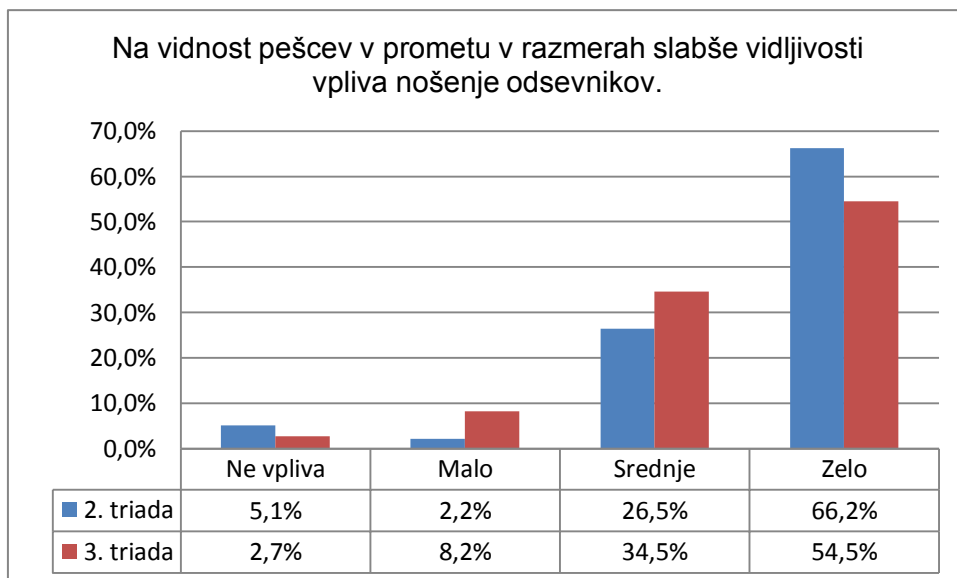
Preglednica 3: Prikaz glede mnenja o pomembnosti vidnosti pešcev za njihovo varnost po triadah.

Graf 3: Prikaz primerjave mnenja o pomembnosti vidnosti pešcev za njihovo varnost po triadah.

	Na vidnost pešcev v prometu v razmerah slabše vidljivosti vpliva nošenje odsevnikov.				Skupaj
	Ne vpliva	Malo	Srednje	Zelo	
2. triada	7	3	36	90	136
3. triada	3	9	38	60	110
Skupaj	10	12	74	150	246

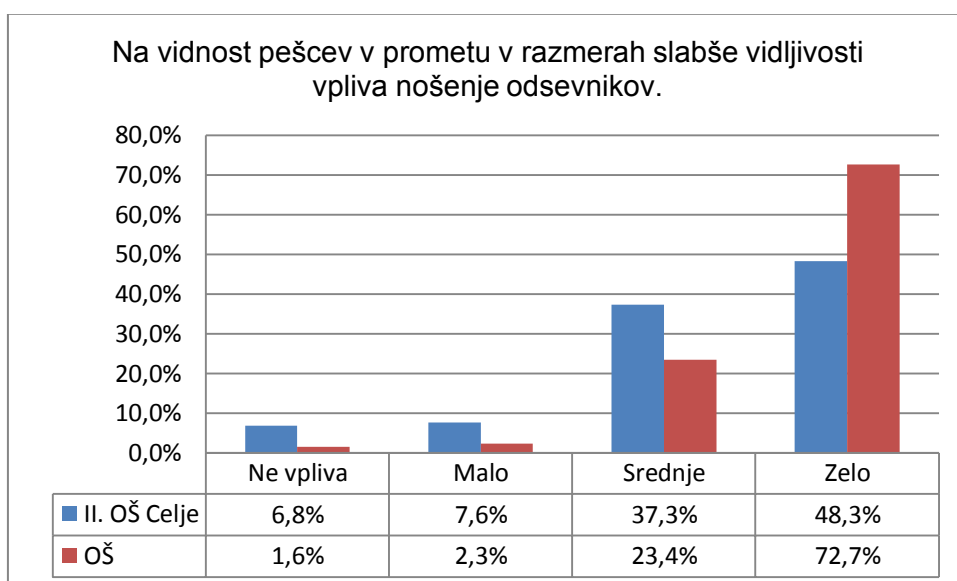
Preglednica 4: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti po triadah.

Graf 4: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti po triadah.

	Na vidnost pešcev v prometu v razmerah slabše vidljivosti vpliva nošenje odsevnikov.				Skupaj
	Ne vpliva	Malo	Srednje	Zelo	
II. OŠ Celje	8	9	44	57	118
OŠ	2	3	30	93	128
Skupaj	10	12	74	150	246

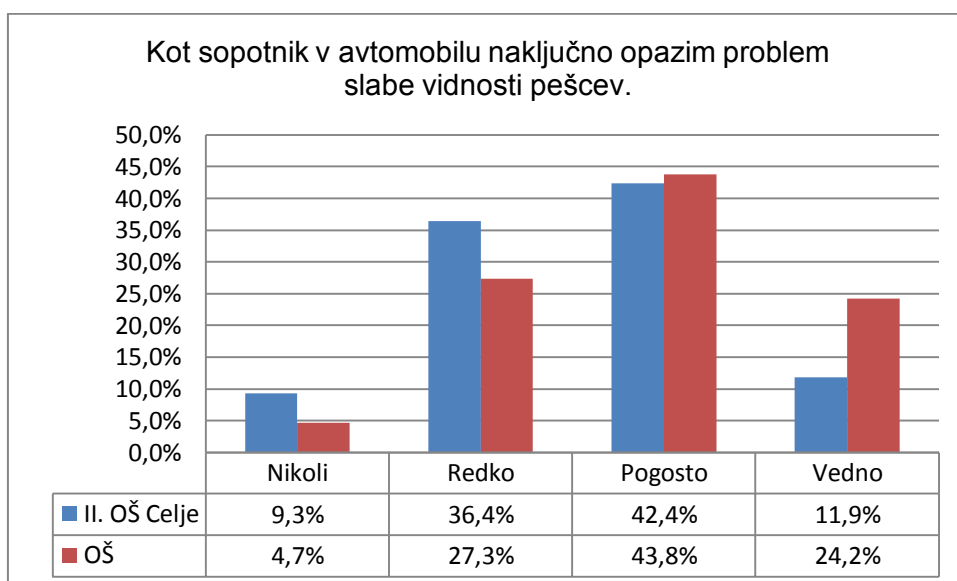
Preglednica 5: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti med šolama.

Graf 5: Prikaz primerjave mnenja anketirancev o pomenu nošenja odsevnikov v razmerah slabše vidljivosti med šolama.

	Kot sopotnik v avtomobilu naključno opazim problem slabe vidnosti pešcev.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
II. OŠ Celje	11	43	50	14	118
OŠ	6	35	56	31	128
Skupaj	17	78	106	45	246

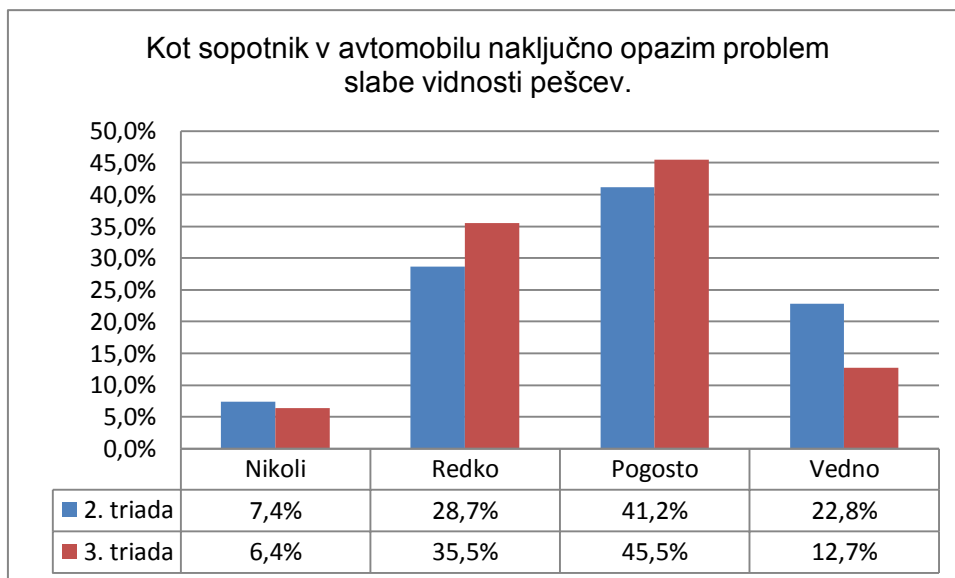
Preglednica 6: Prikaz primerjave med šolama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev.

Graf 6: Prikaz primerjave med šolama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev.

	Kot sopotnik v avtomobilu naključno opazim problem slabe vidnosti pešcev.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
2. triada	10	39	56	31	136
3. triada	7	39	50	14	110
Skupaj	17	78	106	45	246

Preglednica 7: Prikaz primerjave med triadama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev.

Graf 7: Prikaz primerjave med šolama o naključnem opazovanju vidnosti pešcev.

REZULTATI

V preglednici št. 2 in 3 vidimo, da je 209 (85 %) učencev od 246 anketiranih mnenja, da je za varnost poleg upoštevanja prometnih predpisov pomembna tudi njihova vidnost. 34 (13,8 %) anketiranih učencev je mnenja, da vidnost pešcev poleg upoštevanja prometnih predpisov vpliva le srednje, 2 učenca (0,8 %) sta mnenja, da vpliva malo, 1 učenec (0,4 %) pa je mnenja, da vidnost pešcev ne vpliva na njihovo varnost.

V grafu št. 2 vidimo, da med šolama ni bistvenih razlik.

Graf št. 3 prikazuje razlike med triadama. 94,1 % učencev druge triade je mnenja, da vidnost pešcev zelo vpliva na njihovo varnost, medtem ko tako meni le 73,6 % učencev tretje triade, torej so med drugo in tretjo triado opazne razlike.

V preglednicah št. 4 in 5 vidimo, da 150 (61 %) anketiranih učencev meni, da nošenje odsevnikov zelo vpliva na vidnost pešcev, 74 (30,1 %) jih meni, da to vpliva le srednje, 12 (4,9 %), da malo in 10 učencev (4,1 %), da ne vpliva.

Iz grafa št. 4 so razvidne razlike med triadama.

66,2 % učencev druge triade meni, da nošenje odsevnikov zelo vpliva na njihovo vidnost, medtem ko je takega mnenja le 54,5 % anketiranih učencev tretje triade.

Iz grafa št. 5 lahko ugotovimo, da je 72,7 % anketiranih učencev šole iz obrobja mnenja, da nošenje odsevnikov zelo vpliva na njihovo vidnost, medtem ko na II.

OŠ Celje meni tako 48,3 % anketiranih učencev. Tudi tu opazimo razlike med šolama.

V preglednici št. 6 in 7 vidimo, da 45 (18,3 %) učencev vedno opaža problem slabe vidljivosti pešcev, 106 (43,1 %) anketiranih učencev to opaža pogosto, 78 (31,7 %) redko in 17 (6,9 %) nikoli. Iz grafa št. 6 vidimo, da so tudi tu med šolama manjše razlike. Na šoli iz obrobja je 24,2 % učencev odgovorilo, da kot sopotnik v avtomobilu vedno opaža problem slabe vidljivosti pešcev, 43,8 % to opaža pogosto, 27,3 % redko in 4,7 % nikoli. Na II. OŠ Celje pa 11,9 % učencev kot sopotnik vedno opaža problem slabe vidljivosti pešcev, 42,4 % to opaža pogosto, 36,4 % redki in 9,3 % nikoli. Vedno opaža ta problem 13,2 % učencev na šoli iz obrobja več kot na II. OŠ.

V grafu št. 7 vidimo, da 22,8 % anketiranih učencev druge triade opaža problem slabe vidnosti pešcev kot sopotnik v avtomobilu vedno, medtem ko ta problem vedno opaža 12,7 % učencev tretje triade. Iz grafa št. 7 opazimo razlike med triadama.

Učenci so osveščeni o pomenu odsevnikov in vidnosti v prometu ter kot sopotniki opažajo problem slabe vidljivosti pešcev.

Prvi del hipoteze se zato potrdi, vendar se drugi del ne, saj so med šolama in triadama opazne razlike.

Prva hipoteza je delno potrjena.

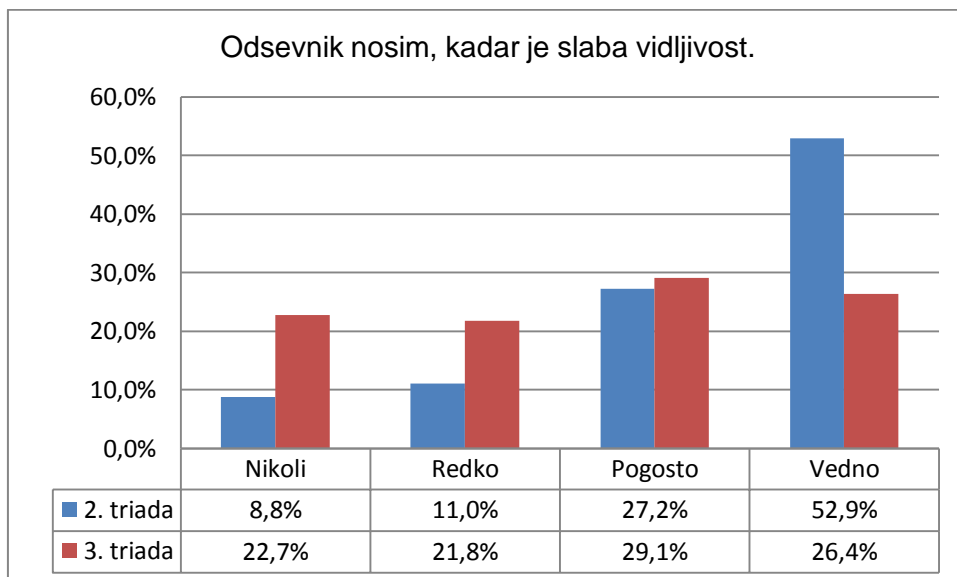
Hipoteza št. 2:

Z odgovarjanjem učencev na naslednje trditve anketnega vprašalnika sva ugotavljali, koliko učencev nosi odsevnike redno in namenoma. Zanimale so naju razlike med šolama in to, kako je z nošenjem odsevnikov glede na triado (starost učencev). Trditve so navedene v sklopu vsake preglednice in grafa.

Predvidevali sva, da število učencev, ki odsevnikov ne nosijo redno in namenoma, s starostjo upada. Nisva pričakovali razlik med šolama.

	Odsevník nosim, kadar je slaba vidljivost.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
2. triada	12	15	37	72	136
3. triada	25	24	32	29	110
Skupaj	37	39	69	101	246

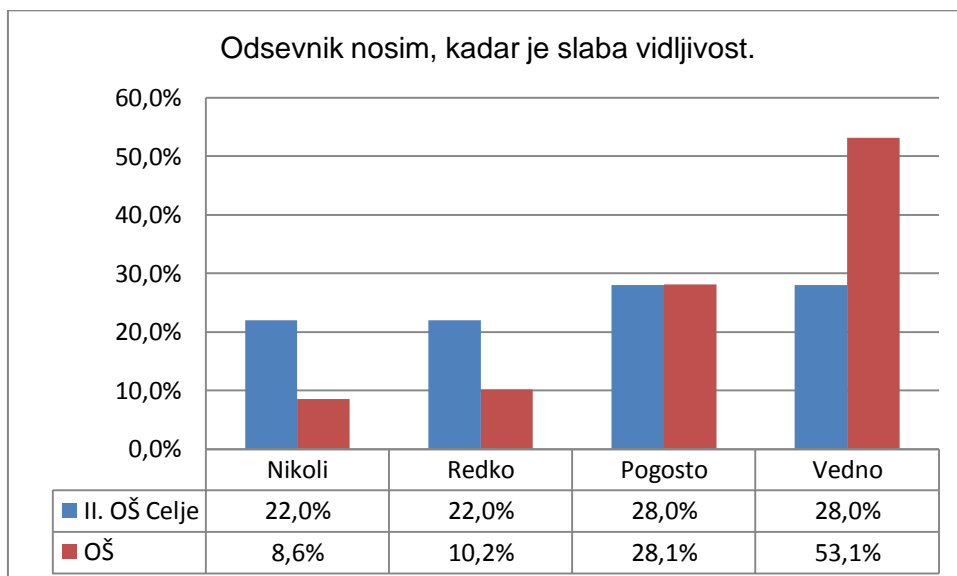
Preglednica 8: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med triadama.

Graf 8: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med triadama.

	Odsevník nosim, kadar je slaba vidljivost.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
II. OŠ Celje	26	26	33	33	118
OŠ	11	13	36	68	128
Skupaj	37	39	69	101	246

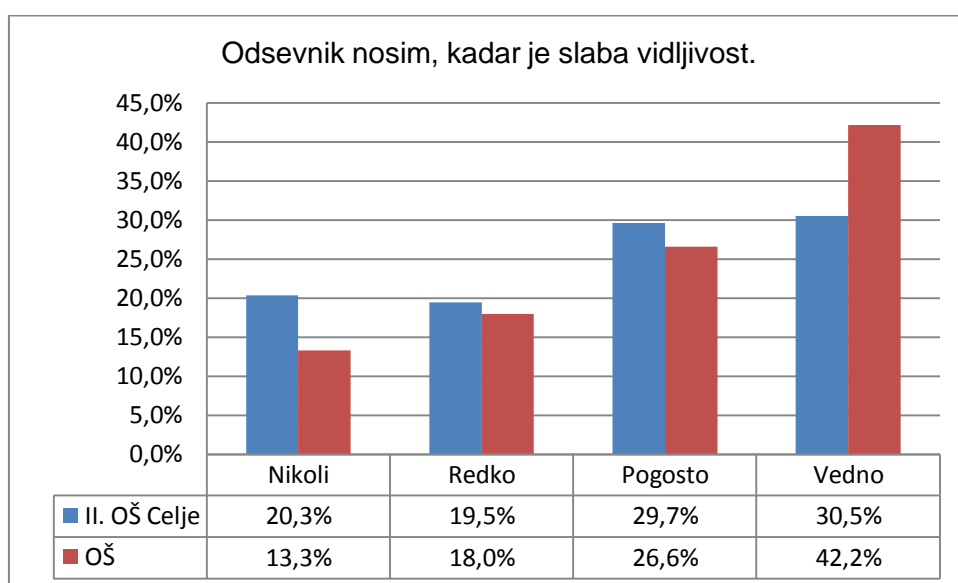
Preglednica 9: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med šolama.

Graf 9: Prikaz primerjave nošenja odsevnikov ob slabi vidljivosti med šolama.

	Odsevník nosim, če je slučajno na torbi, na oblačilu ali obutvi.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
II. OŠ Celje	24	23	35	36	118
OŠ	17	23	34	54	128
Skupaj	41	46	69	90	246

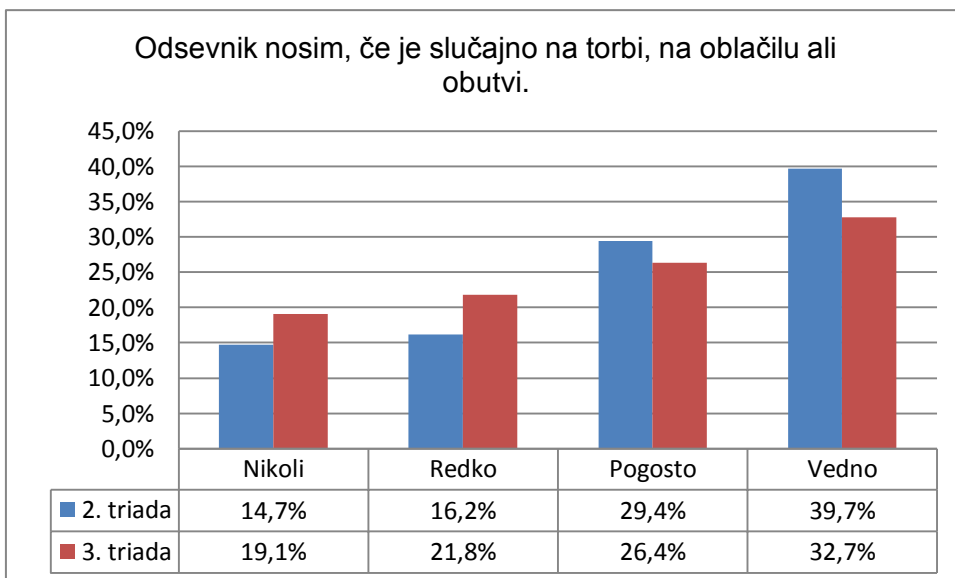
Preglednica 10: Prikaz primerjave nošenja odsevnika po slučaju med šolama.

Graf 10: Prikaz primerjave nošenja odsevnika po slučaju med šolama.

	Odsevník nosim, če je slučajno na torbi, na oblačilu ali obutvi.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
2. triada	20	22	40	54	136
3. triada	21	24	29	36	110
Skupaj	41	46	69	90	246

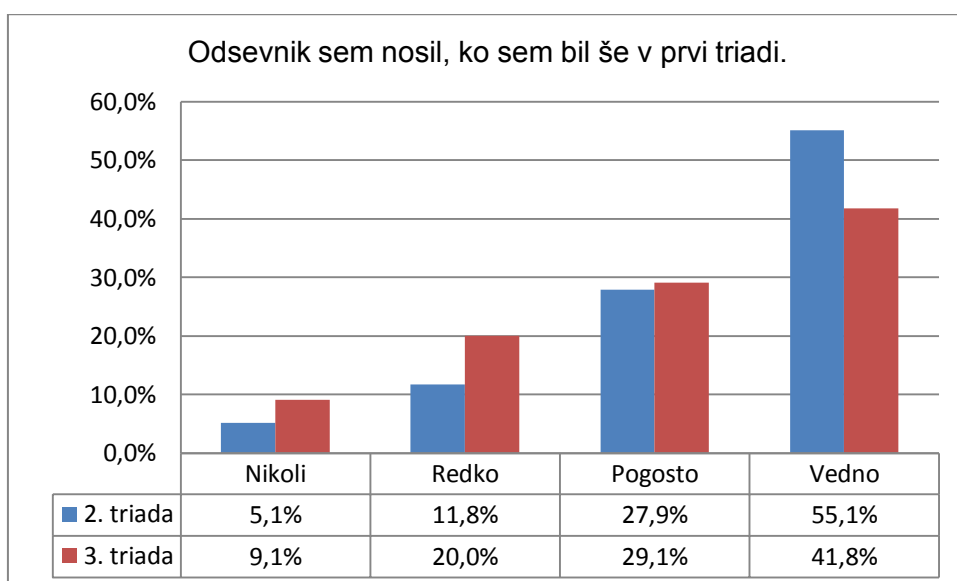
Preglednica 11: Prikaz primerjave nošenja odsevnika po slučaju med triadama.

Graf 11: Prikaz primerjave nošenja odsevníka po slučaju med triadama.

	Odsevník sem nosil, ko sem bil še v prvi triadi.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
2. triada	7	16	38	75	136
3. triada	10	22	32	46	110
	17	38	70	121	246

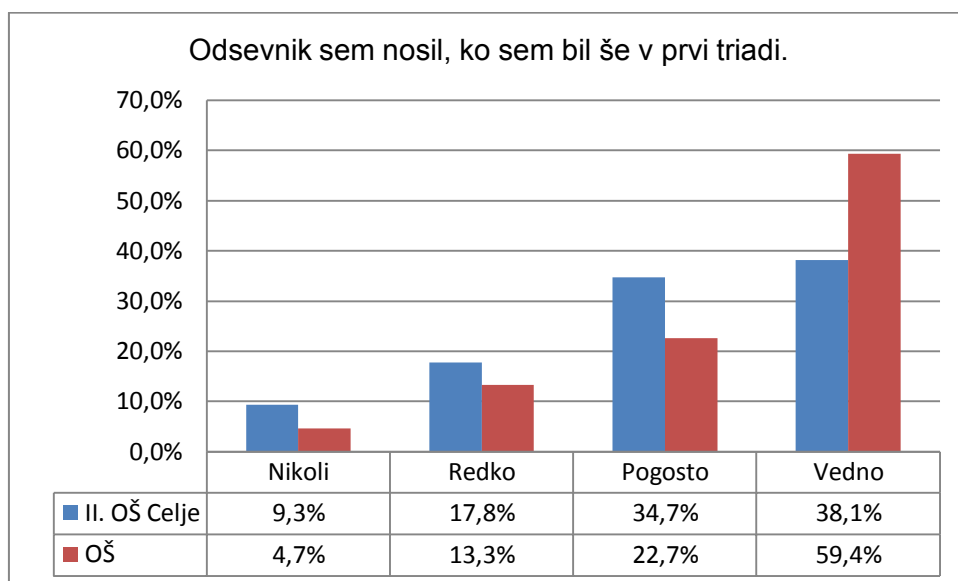
Preglednica 12: Prikaz primerjave nošenja odsevníkov v prvi triadi med triadama.

Graf 12: Prikaz primerjave nošenja odsevníkov v prvi triadi med triadama.

	Odsevník sem nosil, ko sem bil še v prvi triadi.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
II. OŠ Celje	11	21	41	45	118
OŠ	6	17	29	76	128
Skupaj	17	38	70	121	246

Preglednica 13: Prikaz primerjave nošenja odsevníkov v prvi triadi med šolama.

Graf 13: Prikaz primerjave nošenja odsevníkov v prvi triadi med šolama.

REZULTATI

Iz preglednice št. 8 in 9 vidimo, da 101 (41,1 %) anketiranih učencev nosi odsevník vedno, 69 (28 %) ga nosi pogosto, 39 (15,9 %) redko in 37 (15 %) nikoli.

Iz grafa št. 8 vidimo, da ob slabi vidljivosti vedno nosi odsevník več anketiranih učencev druge kot tretje triade. Prav tako vidimo, da odsevník nosi redko več učencev tretje kot druge triade, odsevníka pa nikoli ne nosi več učencev tretje kot druge triade.

Iz grafa št. 9 lahko ugotovimo, da so med šolama vidne razlike v rezultatih anket. Odsevník nosi vedno ob slabši vidljivosti več učencev OŠ iz obrobja kot učencev II. OŠ Celje. Redko odsevník nosi več anketiranih učencev II. OŠ Celje, prav tako pa ga nikoli ne nosi več učencev II. OŠ Celje kot OŠ iz obrobja.

Iz preglednice št. 10 in 11 vidimo, da odsevník nosi vedno 90 (36,6 %) anketiranih učencev, pogosto 69 (28 %) anketiranih učencev, redko 46 (18,7 %), nikoli pa ga ne nosi 41 (16,7 %) učencev.

Iz grafa št. 10 vidimo, da med šolama ni večjih razlik. Na OŠ iz obrobja več anketiranih učencev nosi odsevník vedno, če ga ima slučajno na torbi, oblačilu ali obutvi.

Iz grafa št. 11 lahko ugotovimo, da tudi med triadama ni večjih razlik, vendar učenci 2. triade nosijo odsevník pogosteje, če ga imajo slučajno na torbi.

V preglednici št. 12 in 13 vidimo, da je 121 (49,2 %) anketiranih učencev odsevník vedno nosilo, ko so bili še v prvi triadi, 70 (28,4 %) ga je takrat nosilo pogosto, 38 (15,4 %) redko, 17 (6,9 %) anketiranih učencev pa odsevníka v prvi triadi ni nosilo nikoli.

Iz grafa št. 12 razberemo, da med triadama ni večjih razlik. Graf št. 13 pa prikazuje, da je 21,3 % učencev OŠ z obrobja več kot učencev II. OŠ Celje nosilo odsevník, ko je bilo še v prvi triadi. Drugje pa ne opazimo večjih razlik.

Prvi del hipoteze je potrjen, saj število učencev, ki odsevníkov ne nosijo redno in namenoma, s starostjo upada, drugi del hipoteze pa se zavrne, saj so med šolama opazne razlike.

Hipoteza je delno potrjena.

Hipoteza št. 3:

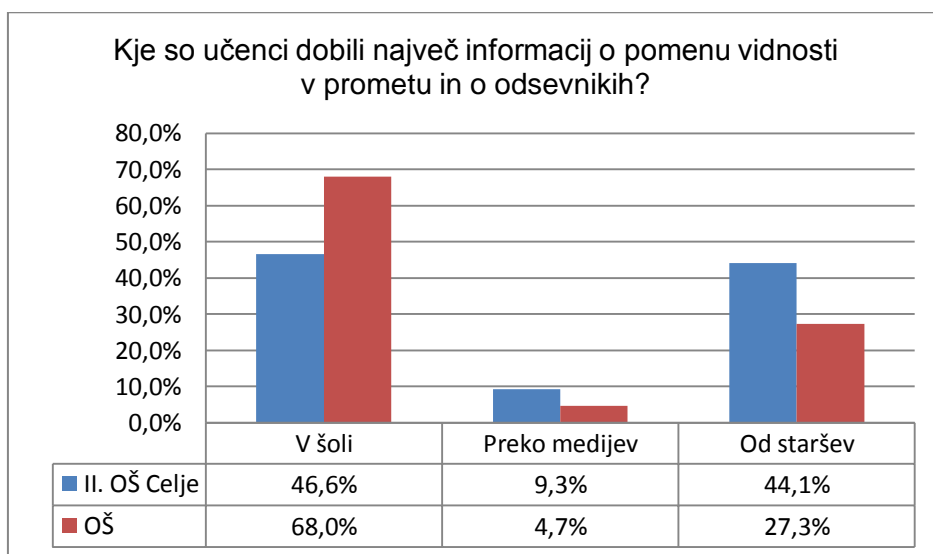
Z odgovarjanjem učencev na naslednja vprašanja in trditve anketnega vprašalnika sva želeli dobiti informacije o tem, kje so učenci dobili največ informacij o vidnosti pešcev v prometu in o odsevníkih. Poleg tega sva želeli izvedeti, ali je tema najine raziskave aktualna med učenci. Zanimala naju je tudi razlika med šolama in triadama. Vprašanja so navedena v sklopu vsake preglednice in grafa.

Predvidevali sva, da je več kot polovica vseh anketiranih učencev največ informacij o odsevníkih in pomenu vidnosti v prometu pridobila v šoli, o tem pa se med seboj v večini ne pogovarjajo. Nisva predvidevali razlik med šolama, tudi med učenci druge in tretje triade ne.

	Kje so učenci dobili največ informacij o pomenu vidnosti v prometu in o odsevníkih?	Skupaj
--	---	--------

	V šoli	Preko medijev	Od staršev	
II. OŠ Celje	55	11	52	118
OŠ	87	6	35	128
Skupaj	142	17	87	246

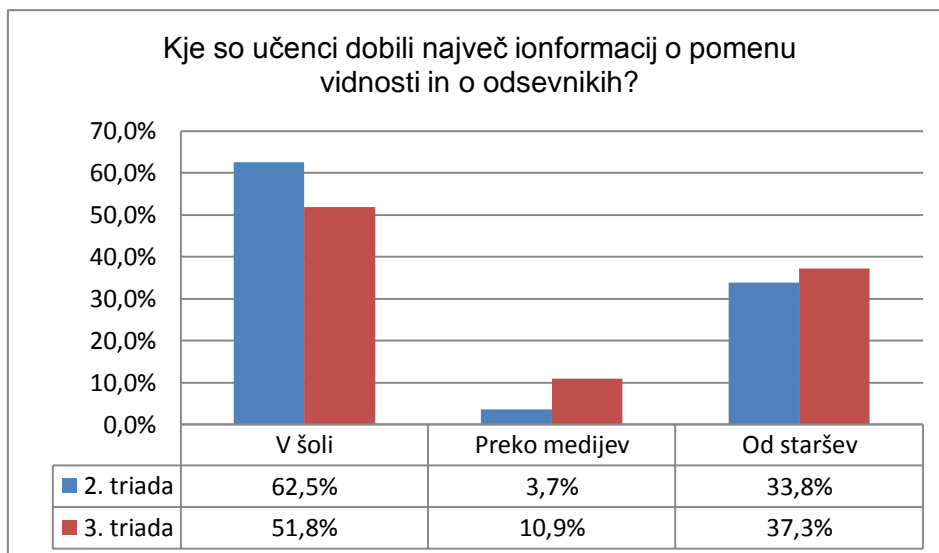
Preglednica 14: Prikaz primerjave med šolama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevnikih.

Graf 14: Prikaz primerjave med šolama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevnikih.

	Kje so učenci dobili največ informacij o pomenu vidnosti v prometu in o odsevnikih?			Skupaj
	V šoli	Preko medijev	Od staršev	
2. triada	85	5	46	136
3. triada	57	12	41	110
Skupaj	142	17	87	246

Preglednica 15: Prikaz primerjave med triadama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevnikih.

Graf 15: Prikaz primerjave med triadama o viru informacij o pomenu vidnosti v prometu in odsevnikih.

REZULTATI

Iz rezultatov je razvidno, da je 142 (57,7 %) od 246 anketiranih učencev dobilo informacije o pomenu vidnosti v prometu in odsevnikih v šoli, le 17 (6,9 %) učencev pa je informacije pridobilo iz medijev.

Prvi del hipoteze je s tem potrjen.

Med šolama opazimo razlike, saj je na II. OŠ Celje delež učencev, ki so dobili te informacije od staršev (46,6 %) in v šoli iz obrobja (44,1 %) skoraj enak, na šoli iz obrobja mesta pa je večji delež anketirancev (68 %) te informacije dobilo v šoli kot od staršev (27,3 %). Na obeh šolah je najmanj učencev informacije dobilo iz medijev. Razlike med triadama so opazne. Vidimo, da so učenci tretje triade dobili več informacij iz medijev kot pa učenci druge triade. Delež učencev, ki so dobili informacije v šoli, je večji v drugi triadi, delež učencev, ki so dobili največ informacij od staršev, pa je malo večji v tretji triadi. Vrstni red vira informacij je enak na obeh šolah (šola, starši, mediji) in se ne razlikuje po triadah.

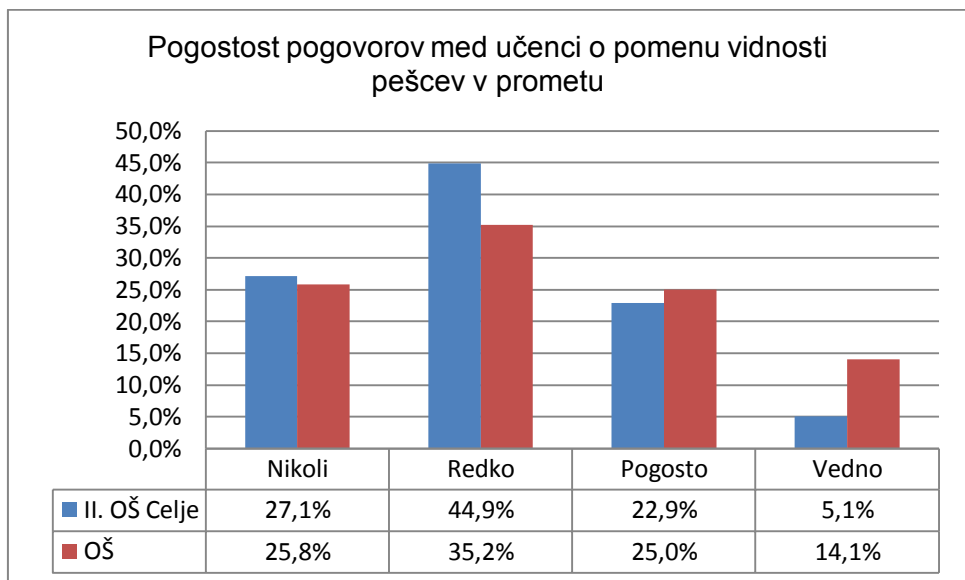
S tem je tretji del hipoteze delno potrjen: razlike so med šolama in med triadama, vrstni red vira informacij pa je enak na obeh šolah.

	Pogostost pogovorov med učenci o pomenu vidnosti pešcev v prometu.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	

II. OŠ Celje	32	53	27	6	118
OŠ	33	45	32	18	128
Skupaj	65	98	59	24	246

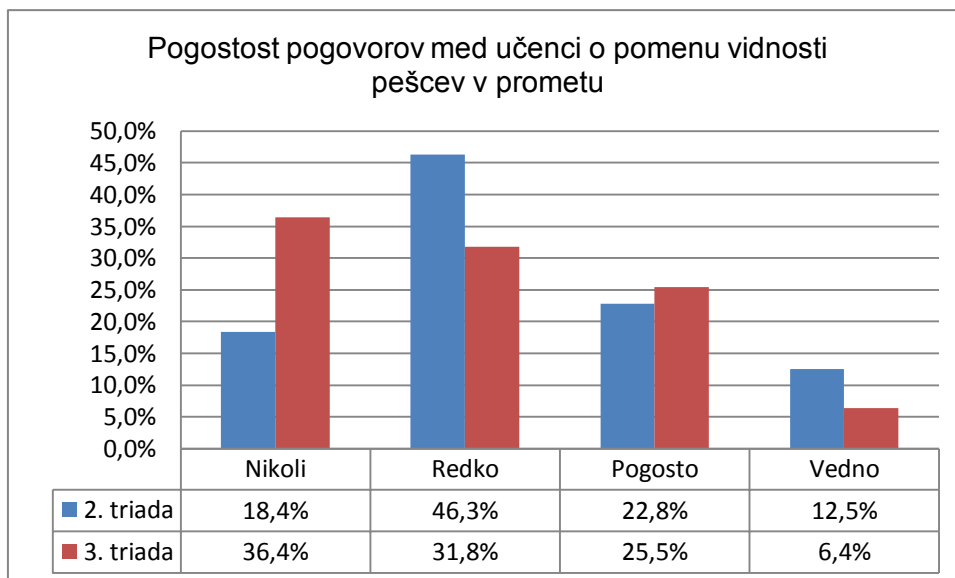
Preglednica 16: Prikaz primerjave med šolama o pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu.

Graf 16: Prikaz primerjave med šolama o pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu.

	Pogostost pogovorov med učenci o pomenu vidnosti pešcev v prometu.				Skupaj
	Nikoli	Redko	Pogosto	Vedno	
2. triada	25	63	31	17	136
3. triada	40	35	28	7	110
Skupaj	65	98	59	24	246

Preglednica 17: Prikaz pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu po triadah .

Graf 17: Prikaz primerjave med triadama o pogostosti pogovorov med učenci na temo vidnosti pešcev v prometu

REZULTATI

Rezultati prikazujejo, da se 98 (39,8 %) od 246 anketiranih učencev o pomenu pogovarja redko, nikoli, 65 (26,4%) učencev. Le majhno število učencev se o pomenu vidnosti pešcev v prometu pogovarja vedno, to je 24 (9,7 %) učencev, pogosto pa 59 (24 %) učencev. Redko oz. nikoli je skupaj odgovorilo kar 163 učencev, vedno in pogosto pa le 83 učencev. Med šolama opazimo večje razlike pri odgovorih redko in vedno, pri ostalih dveh pa ni večjih razlik. Med triadama so razlike vidne pri vseh odgovorih razen pri odgovoru pogosto, kjer ni velikih razlik. Načeloma se starejši učenci redkeje pogovarjajo o tej temi kot mlajši. Med šolama pa so razlike, saj je delež učencev, ki se vedno ali pogosto o tej temi pogovarjajo z vrstniki, večji na šoli iz obrobja. Tam je tudi manjši delež učencev, ki se o temi nikoli ne pogovarjajo.

S tem je del hipoteze, kjer sva predvidevali, da se učenci v večini ne pogovarjajo, potrjen: vedno in pogosto se o temi vidnost pešcev v prometu pogovarja le 83 od 246 učencev, kar je le 33,7 % vseh anketiranih učencev.

Drugega dela hipoteze ne moreva potrditi, saj so se pokazale razlike med šolama in med triadama.

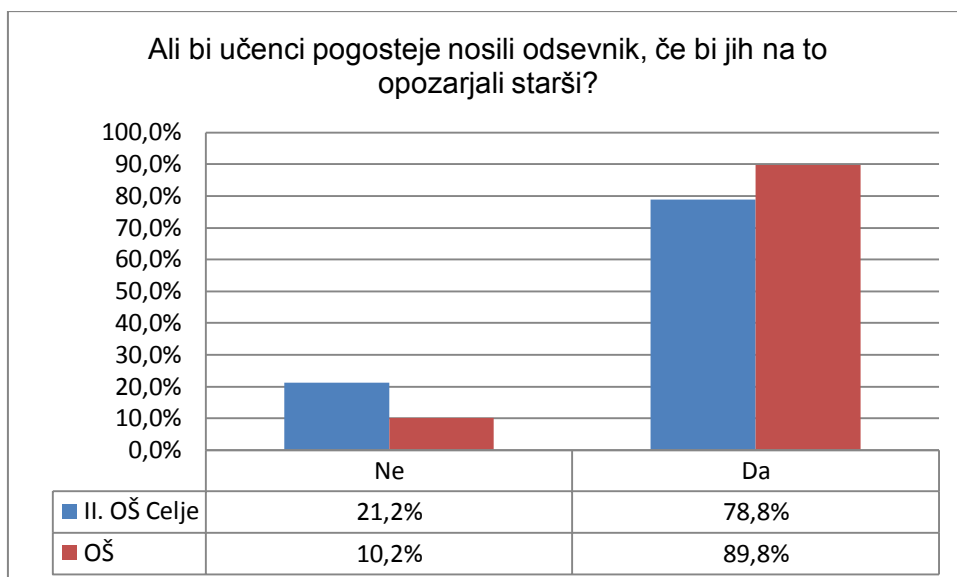
Hipoteza št. 4:

Z odgovarjanjem učencev na naslednja vprašanja in trditve anketnega vprašalnika sva ugotavljali, ali bi učenci bolj nosili odsevnike, če bi bili opozarjani s strani staršev, policistov in učiteljev. Vprašanja so navedena v sklopu preglednic in grafov.

Predvidevali sva, da bi učenci bi pogosteje nosili odsevnike, če bi jih na to pogosteje opozarjali odrasli in ne pričakujeva razlik, ali so to učitelji, starši ali policisti. Tudi pri tej hipotezi ne pričakujeva razlik med šolama.

	Ali bi učenci pogosteje nosili odsevnik, če bi jih na to opozarjali starši?		Skupaj
	Ne	Da	
II. OŠ Celje	25	93	118
OŠ	13	115	128
Skupaj	38	208	246

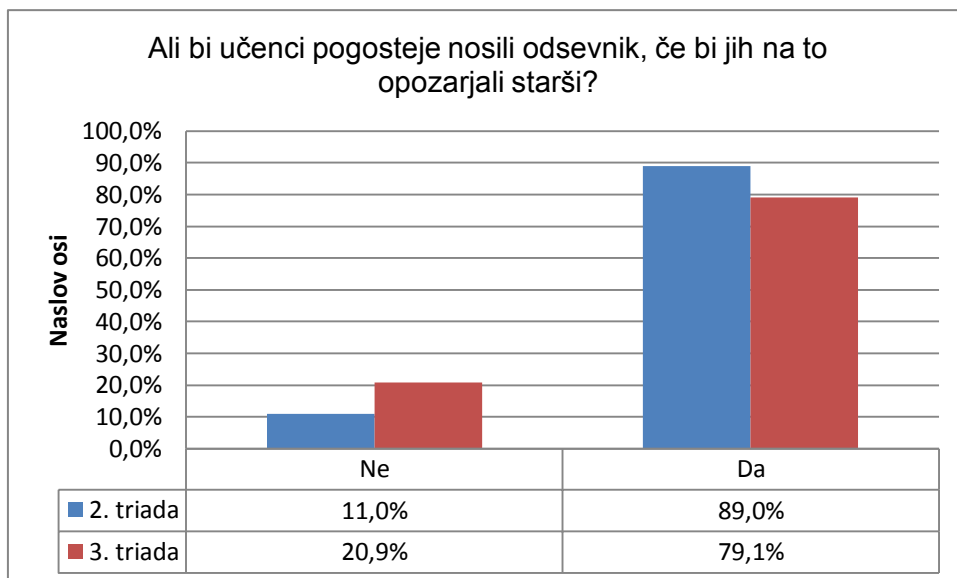
Preglednica 18: Prikaz vpliva staršev na učence glede nošenja odsevnikov na posamezni šoli.

Graf 18: Prikaz primerjave med šolama o vplivu staršev na učence glede nošenja odsevnikov.

	Ali bi učenci pogosteje nosili odsevnike, če bi jih na to opozarjali starši?		Skupaj
	Ne	Da	
2. triada	15	121	136
3. triada	23	87	110
	38	208	246

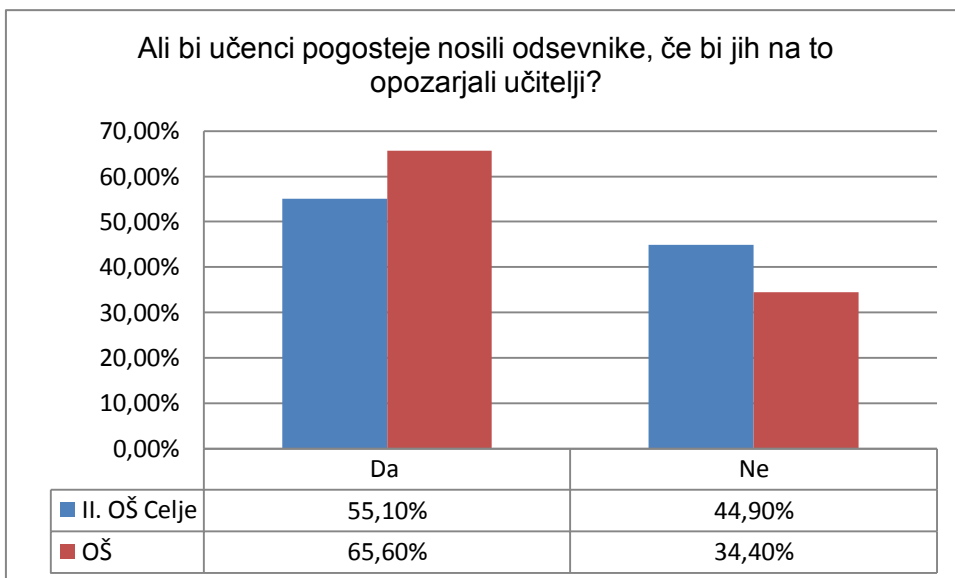
Preglednica 19: Prikaz vpliva staršev na učence glede nošenja odsevnikov po triadah.

Graf 19: Prikaz primerjave med triadama o vplivu staršev na učence glede nošenja odsevníkov.

		Ali bi učenci pogosteje nosili odsevníke, če bi jih na to pogosteje opozarjali učitelji?		Skupaj
		Da	Ne	
	II. OŠ Celje	65	53	118
	OŠ	84	44	128
Skupaj		149	97	246

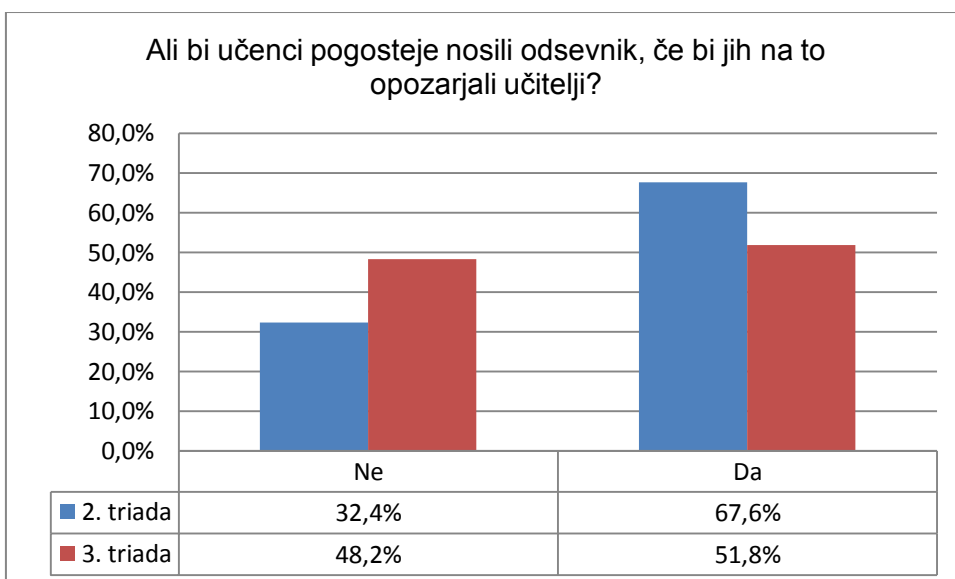
Preglednica 20: Prikaz vpliva učiteljev na učence glede nošenja odsevníkov po šolah.

Graf 20: Prikaz primerjave med šolama o vplivu učiteljev na učence glede nošenja odsevnikov.

	Ali bi učenci pogosteje nosili odsevnike, če bi jih na to opozarjali učitelji?		Skupaj
	Ne	Da	
2. triada	44	92	136
3. triada	53	57	110
Skupaj	97	149	246

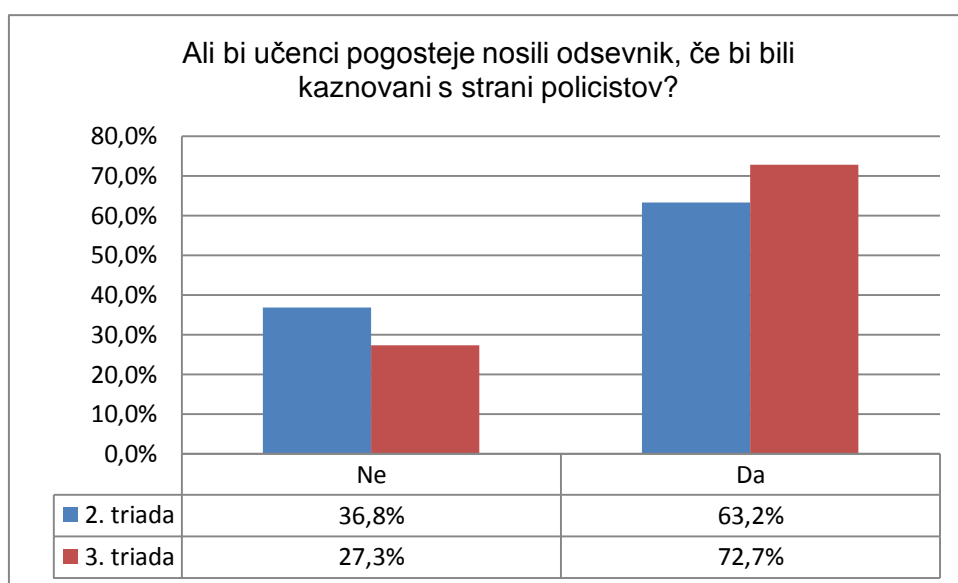
Preglednica 21: Prikaz vpliva učiteljev na učence glede nošenja odsevnikov po triadah.

Graf 21: Prikaz primerjave med triadama o vplivu učiteljev na učence glede nošenja odsevnikov.

	Ali bi učenci pogosteje nosili odsevník, če bi bili kaznovani s strani policistov?		Skupaj
	Ne	Da	
2. triada	50	86	136
3. triada	30	80	110
Skupaj	80	166	246

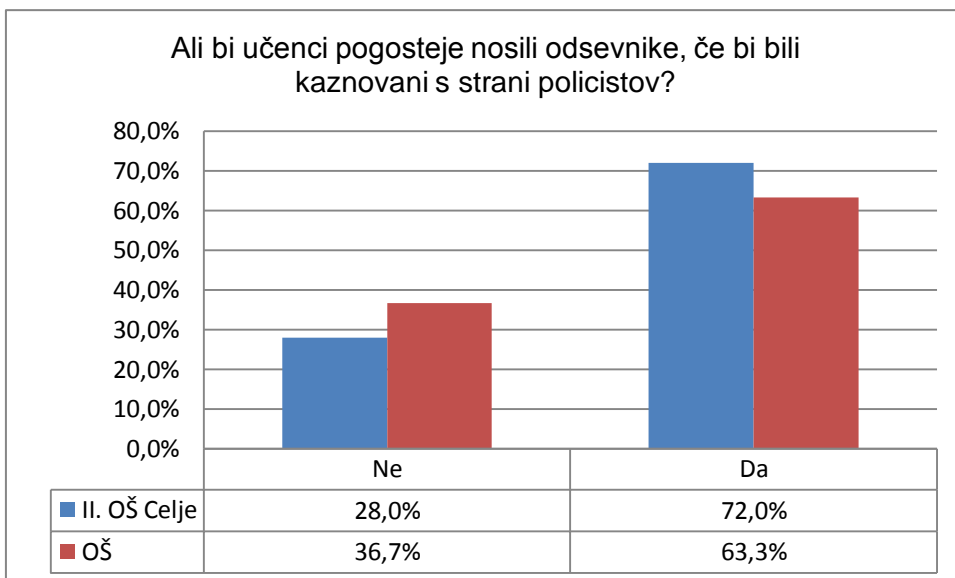
Preglednica 22: Prikaz vpliva kaznovanja s strani policistov na nošenje odsevníkov po triadah.

Graf 22: Prikaz vpliva kaznovanja s strani policistov na nošenje odsevníkov po triadah.

	Ali bi učenci pogosteje nosili odsevník, če bi bili kaznovani s strani policistov?		Skupaj
	Ne	Da	
II. OŠ Celje	33	85	118
OŠ	47	81	128
Skupaj	80	166	246

Preglednica 23: Prikaz vpliva kaznovanja s strani policistov na nošenje odsevníkov po posamezni šoli.

Graf 23: Prikaz vpliva kaznovanja s strani policistov na nošenje odsevnikov po posamezni šoli.

REZULTATI:

Iz preglednic 18–23 je razvidno, da bi več kot polovica vseh anketiranih učencev pogosteje nosili odsevnike, če bi bili na to opozorjeni s strani staršev, učiteljev ali policistov. Kar 208 (84,6 %) od 246 učencev bi pogosteje nosilo odsevnike, če bi bili opozorjeni s strani staršev, 166 (67,5 %) od 246 bi pogosteje nosili odsevnik, če bi bili kaznovani s strani policistov in 149 (60,6 %) od 246 bi pogosteje nosili odsevnike, če bi jih na to pogosteje opozarjali učitelji. Največ učencev bi pogosteje nosilo odsevnike, če bi jih na to opozarjali starši. Grafi 18–23 prikazujejo razlike med šolama in med triadama. Vidimo lahko, da je delež učencev, ki bi pogosteje nosili odsevnike, če bi bili opozarjeni s strani staršev, večji na šoli iz obrobja kot na II. OŠ Celje, obratno pa je na II. OŠ Celje šoli večji delež učencev, ki bi bolj dosledno nosili odsevnike, če bi jih zaradi nenošenja odsevnikov kaznovali policisti. Pri učencih druge triade bi imelo opozarjanje učiteljev glede nošenja odsevnikov večji vpliv kot pri učencih tretje triade. Na OŠ iz obrobja bi več učencev nosilo odsevnike, če bi bili opozorjeni s strani učiteljev kot učencev II.OŠ. Vidimo tudi, da bi kaznovanje s strani policistov bolj učinkovalo na učence tretje triade (72,7 %). Med učenci druge triade pa bi bil delež tistih, ki bi pogosteje nosili odsevnike, če bi jih opozarjali starši, kar 89 %.

Nasploh lahko rečeva, da bi učenci bolj skrbeli za svojo vidnost v prometu, če bi bili pogosteje opozorjeni s strani ključnih odraslih oseb. Prvi del najine hipoteze je potrjen.

Drugega dela hipoteze ne moreva potrditi, saj se je pokazalo, da je število učencev glede na opozarjanje s strani staršev, učiteljev in policistov

različno. Največji vpliv na učence ob opozarjanju bi imeli starši, najmanjšega pa učitelji. Po vrsti si sledijo: starši, policisti in učitelji.

Tudi glede razlik med šolama hipoteza ni potrjena. Na šoli iz obrobja bi najbolj zalegla opozorila staršev, na naši šoli pa je odstotek enak pri starših in policistih.

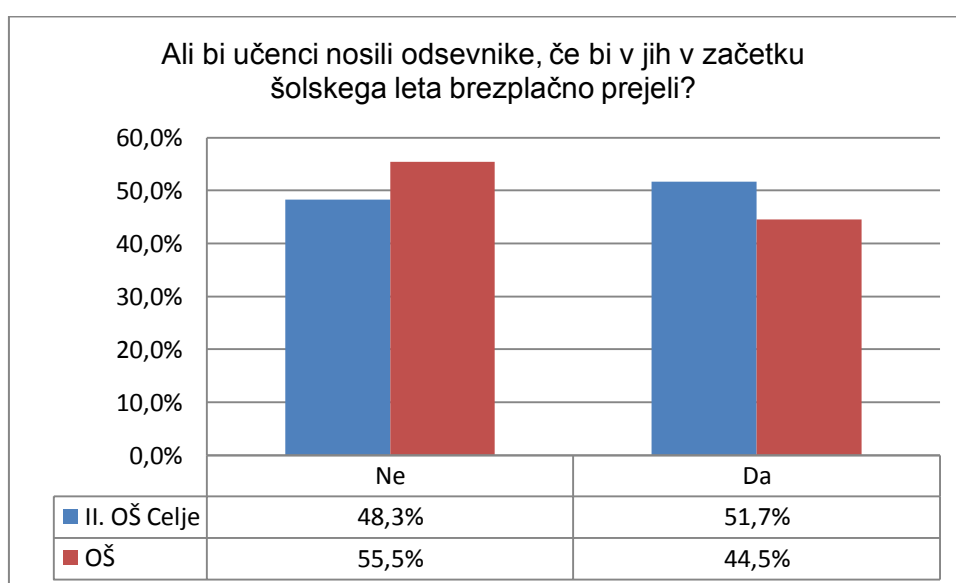
Hipoteza št. 5:

Z naslednjima vprašanjema sva ugotavljali, ali bi učenci pogosteje nosili odsevnike, če bi jih prejeli brezplačno ali pa če bi bili oblikovani kot modni dodatek.

Predvidevali sva, da bi več kot polovica učencev bi odsevnike pogosteje nosila, če bi bili oblikovani kot modno dodatek, ali če bi jih prejeli brezplačno.

	Ali bi učenci nosili odsevnike, če bi jih v začetku šolskega leta brezplačno prejeli?		Skupaj
	Ne	Da	
II. OŠ Celje	57	61	118
OŠ	71	57	128
Skupaj	128	118	246

Preglednica 24: Prikaz mnenja učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi ga brezplačno prejeli v šoli.

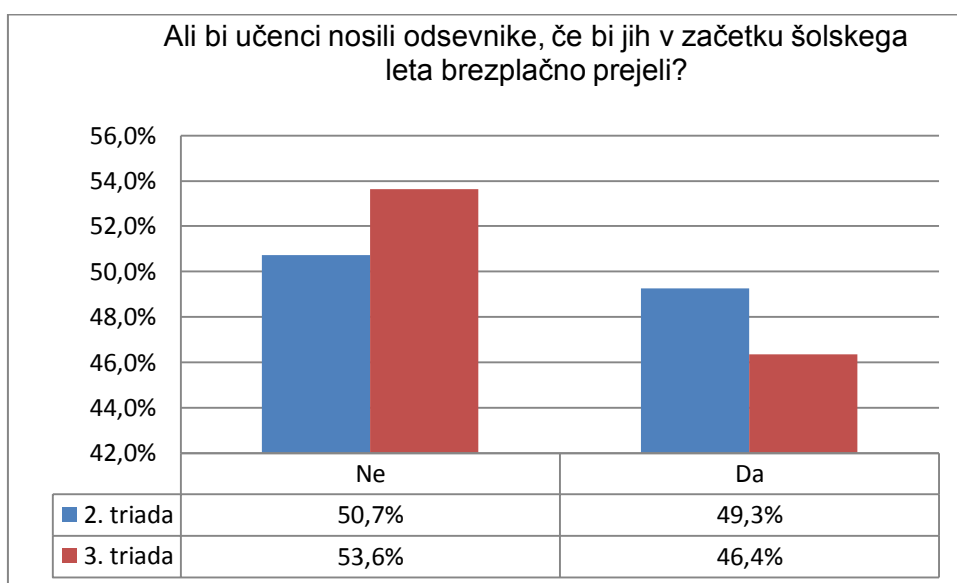

Graf 24: Prikaz razlik med šolama v mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi ga brezplačno prejeli v šoli.

	Ali bi učenci nosili odsevnike, če bi jih v začetku šolskega leta brezplačno prejeli?		Skupaj
	Ne	Da	
2. triada	69	67	136
3. triada	59	51	110
Skupaj	128	118	246

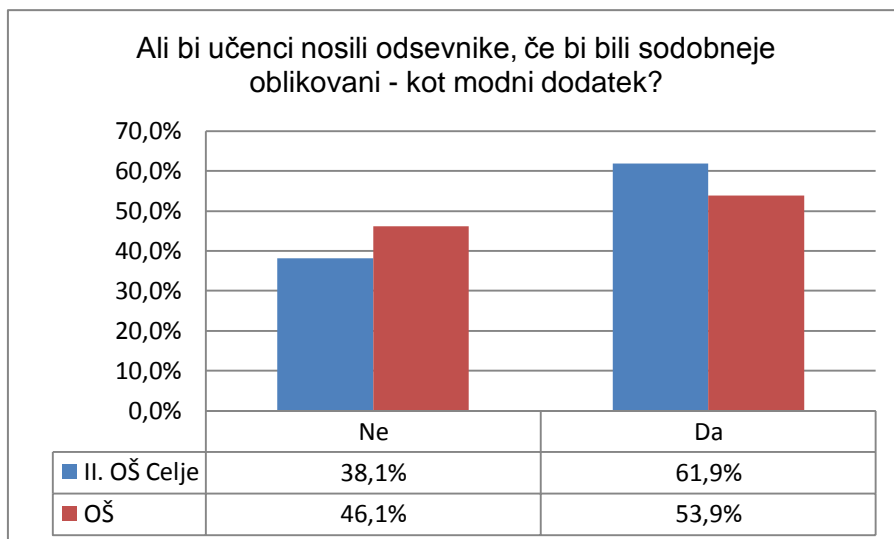
Preglednica 25: Prikaz mnenja učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi ga brezplačno prejeli v šoli.

Graf 25: Prikaz razlik med triadama o mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi ga brezplačno prejeli v šoli.

	Ali bi učenci nosili odsevnike, če bi bili sodobneje oblikovani – kot modni dodatek?		Skupaj
	Ne	Da	
II. OŠ Celje	45	73	118
OŠ	59	69	128
Skupaj	104	142	246

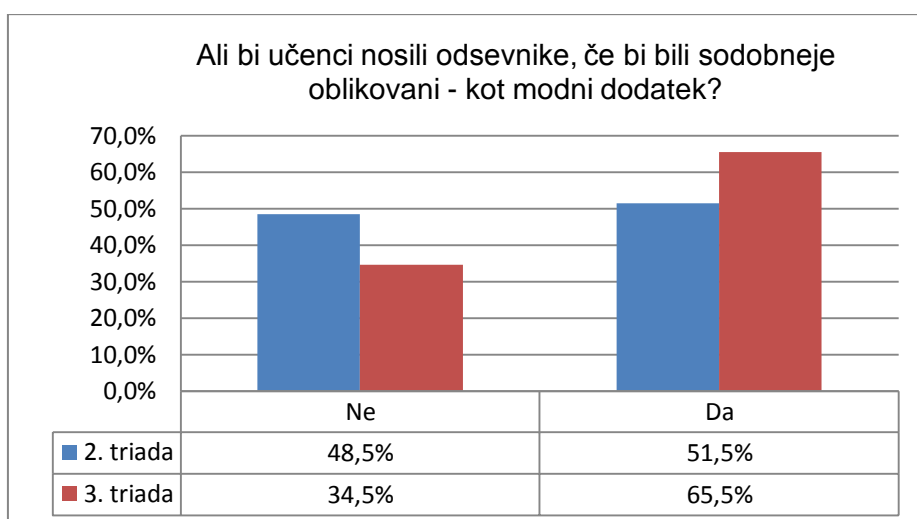
Preglednica 26: Prikaz mnenja učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnike, če bi bili sodobneje oblikovani – kot modni dodatek.

Graf 26: Prikaz razlik med šolama v mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi bil oblikovan sodobneje – kot modni dodatek.

	Ali bi učenci nosili odsevnike, če bi bili sodobneje oblikovani – kot modni dodatek?		Skupaj
	Ne	Da	
2. triada	66	70	136
3. triada	38	72	110
Skupaj	104	142	246

Preglednica 27: Prikaz mnenja učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi bili sodobneje oblikovani – kot modni dodatek.

Graf 27: Prikaz razlik med triadama o mnenju učencev o tem, ali bi pogosteje nosili odsevnik, če bi bil oblikovan sodobneje – kot modni dodatek.

REZULTATI

Iz preglednice št. 24 je razvidno, da bi manj kot polovica učencev (118 od 246 anketiranih) pogosteje nosila odsevník, če bi ga v začetku vsakega šolskega leta prejeli brezplačno. V preglednici št. 26 vidimo, da bi več kot polovica učencev (142 od 246 anketirancev) nosila odsevník pogosteje, če bi bil oblikovan sodobneje npr. kot modni dodatek. Grafi št. 24 do 27 kažejo manjše razlike med šolama in med triadama.

Hipotezo lahko le delno potrdimo.

3.2. OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV – INTERVJU

Hipoteza št. 6:

V intervjuju s policistom sva želeli predvsem izvedeti, ali policija ugotavlja nošenje odsevníkov.

Predvidevali sva, da policija ugotavlja uporabo odsevníkov.

Intervjuvali sva policista Bogdana Robnika, vodjo policijskega okoliša (pokriva območji Center in Dolgo Polje v Celju). Intervju je potekal v šolski knjižnici, v petek, 14. februarja 2014.

Slika 4: Intervju s policistom.

(lastni vir, 2014)

1. Kaj menite o problematiki (ne)vidnosti pešcev?

Problematika vidnosti pešcev na območju PP Celje in v celotni RS je zelo velika. Načeloma osnovnošolci v prvem razredu še polagajo veliko pozornost vidnosti v prometu (rumena rutica, ki je obvezna), nato pa odsevna telesa učenci uporabljajo zelo malo. Še večji problem so odrasle osebe, ki odsevnikov skoraj ne uporabljajo.

2. Ali menite, da večina ljudi nosi odsevnike?

Večina ljudi odsevnikov ne uporablja, še največ nosijo tiste, ki so všiti na oblačila.

3. Ali imate na policiji podatek, koliko prometnih nesreč se je zgodilo v letu 2013 v Sloveniji (Celju) zaradi slabe vidljivosti pešcev?

Na območju PP Celje se je v letu 2013 zgodilo 9 prometnih nesreč z udeležbo pešca, kjer je bilo 5 nepoškodovanih, 3 lažje telesno poškodovani in 1 smrtna žrtev. Za območje RS nimamo podatka.

4. Kje v Celju so najbolj ogrožena mesta, kjer so pešci slabo vidni?

Na območju, kjer je slaba javna razsvetljava, predvsem obrobje mesta Celja (Košnica, Štore, Vojnik, Arja vas, ...).

5. Ali pešce (ne le otroke) opozarjate na nošenje odsevnikov? Če da, kako?

Da, policisti v rednih postopkih s pešči vsakodnevno opozarjamo na uporabo odsevnih teles (predvsem v zimskem času in slabi vidljivosti).

6. Koliko ljudi ste v letu 2013 v Celju kaznovali zaradi nenošenja odsevnikov?

Podatka nimamo.

7. Kakšna je kazen za mladoletnike, kakšna za starejše?

Načeloma za prekršek pešce samo opozarjamo.

8. Ali se po vašem mnenju pešci zavedajo, kako pomembno je, da so vidni?

Da, se zavedajo, vendar za svojo varnost naredijo premalo.

REZULTATI

Na podlagi intervjuja s policistom gospodom Robnikom sva ugotovili, da je problematika nevidnosti pešcev velika. Prav tako mlajši šolarji bolj dosledno nosijo odsevnike, starejši šolarji in odrasli pa slabo. Kritična mesta glede slabe vidnosti pešcev so v Celju predvsem na obrobju. Policisti ob prekršku nenošenja odsevnikov ljudi predvsem opozarjajo. Podatka o tem, koliko pešcev je bilo kaznovanih zaradi ne nošenja odsevnikov, na policiji nimajo. Na podlagi zadnjih dveh ugotovitev sklepava, da policija ljudi ne kaznuje zaradi nenošenja odsevnikov. Policija je mnenja, da so pešci osveščeni o pomenu odsevnikov, da pa za svojo varnost naredijo premalo.

Hipoteza ni potrjena.

PRIMERJAVA REZULATOV INTERVJUJA Z REZULTATI ANKETE

Če odgovore g. Robnika primerjava z rezultati najine raziskave, ugotavljava, da je tudi v najini raziskavi odstotek anketirancev, ki se zavedajo pomena vidnosti in nošenja odsevnika višji kot odstotek anketirancev, ki odsevnik nosijo. Prav tako podobno ugotavljava, da s starostjo pomen odsevnikov pri anketirancih pada.

3.3 OPIS RAZISKOVALNIH REZULATOV – OPAZOVANJE NA TERENU

Z opazovanjem sva se želeli prepričati o učinkovitosti odsevnikov za vidnost pešcev. Rezultate opazovanja sva potrebovali za preizkus najine ideje o delavnici za učence, ki bi lahko vplivala na to, da bi učenci pogosteje nosili odsevnike.

Slika 5: Mesto opazovanja vidnosti.

(vir: Tacer, M.: Prometno varnostni načrt II. OŠ. II. OŠ Celje, 2011)

Datum opazovanja: 1. marec 2014

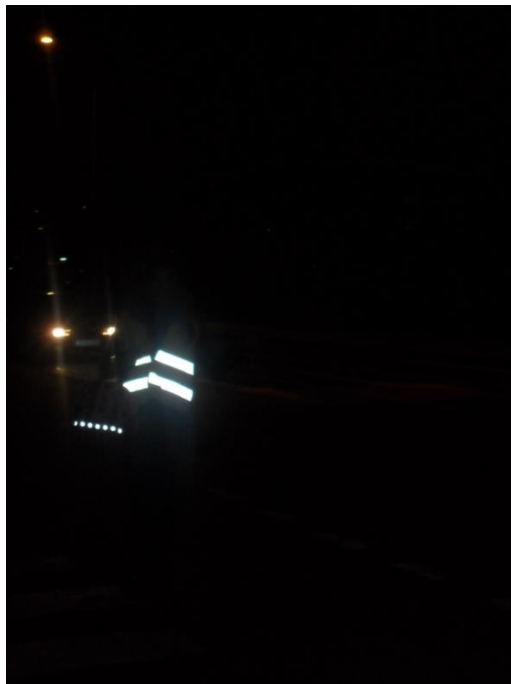
Ura opazovanja: od 19.00 do 19.35

Mesto opazovanja: glej sliko 5

Mesto 1:

Slika 6: Prikaz slabe vidnosti pešca brez odsevnika.
(lastni vir, 2014)

Slika 7: Prikaz vidnosti pešca z odsevníkom, ki nosi torbo z odsevníkom.
(lastni vir, 2014)

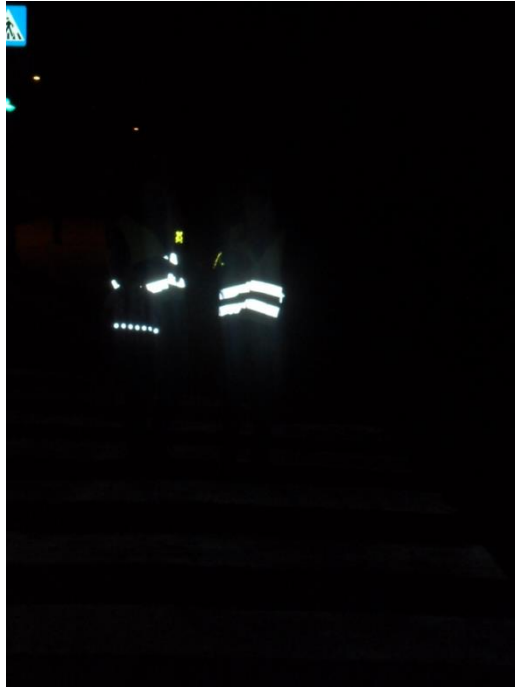

Slika 8: Prikaz dveh pešcev z odsevniki.
(lastni vir, 2014)

Mesto 2:

Slika 9: Prikaz dveh pešcev – pešca brez in pešca z odsevniki.
(lastni vir, 2014)

Slika 10: Prikaz dveh pešcev z odsevniki na telesu in torbi.
(lastni vir, 2014)

REZULTATI

Med opazovanjem sva ugotovili, da je velika razlika v vidnosti med pešcem, ki nosi odsevník, in pešcem, ki ga nima. Kljub temu da sva fotografirali na področju, kjer je javna razsvetljava, je zelo pomembno, da pešci nosijo odsevníke. Fotografije nazorno kažejo, da je pešec bolje viden, če nosi odsevník (slike 7, 8, 9, 10), kot pešec, ki odsevníka ne nosi (sliki 6 in 9). Primerjavo najbolj očitno pokaže slika 9, kjer se pešec brez odsevníka skorajda ne opazi. Metoda opazovanja in rezultati so uporabni za praktično delo z učenci, kot ga predlagava v zaključku naloge. Naju je opazovanje prepričalo o pomenu vidnosti in spodbudilo k nošenju odsevníkov. Prepričani sva, da bi ta metoda imela vpliv tudi na najine vrstnike.

3. 4 SKUPNE UGOTOVITVE RAZISKOVANJA Z RAZPRAVO

- Ugotovili sva, da je 85 % anketiranih učencev mnenja, da je vidnost v prometu pomembna za njihovo varnost. Tako visok odstotek pripisujeva preventivnim akcijam in dejavnostim, ki s sodelovanjem policije potekajo na šolah.
- Zavedanje učencev o tem, kako pomembno je biti viden, s starostjo upada. Meniva, da je možen vzrok tudi to, da se v prvem triletju na to temo v šolah dela več, kot v drugem, posebno pa v tretjem triletju. Poleg tega odrasli morda od starejših otrok pričakujejo več zrelosti glede varnosti v prometu.

- Kljub temu da se učenci zavedajo pomena svoje vidnosti, jih le 61 % meni, da na vidnost vpliva nošenje odsevnikov, kar 30 % jih meni, da odsevniki srednje vplivajo na njihovo vidnost. Zaskrbljujoč je podatek, da je 9 % učencev mnenja, da odsevniki le malo oz. ne vplivajo na vidnost pešcev.
- Na šoli iz obrobja so učenci bolj osveščeni o pomenu odsevnikov (72,7 %) kot na II. OŠ Celje (48,3 %). Večjo osveščenost na šoli iz obrobja pripisujeva dejstvu, da so morda učenci pogosteje kot pešci izpostavljeni slabši vidljivosti v prometu. Nisva pričakovali razlik med šolama, saj se nama vidnost v prometu zdi pomembna za vse udeležence, ne glede ali so iz mesta, kjer je več javne razsvetljave, ali iz obrobja, kjer je tega manj. Kot pešec se lahko slej ko prej znajdeš v situaciji slabše vidnosti in takrat je odgovorno ravnanje zelo pomembno.
- Več kot polovica anketiranih učencev (69,1 %) nosi odsevnike vedno in pogosto, ostali pa redko in nikoli. Kljub temu da se 85 % učencev zaveda, kako pomembno je biti viden, je manj kot polovica takih, ki odsevnike vedno nosijo. Če k temu prištejemo še učence, ki odsevnike nosijo pogosto, je to skupaj malo več kot polovica anketiranih učencev. Zanimivo je, da malo več kot polovica učencev meni, da je pomembno nositi odsevnike. Lahko sklepamo, da odsevnike nosijo tisti učenci, ki so prepričani v pomembnost nošenja odsevnikov.
- Odsevnike nosi večji odstotek učencev šole iz obrobja. Odstotek učencev, ki vedno in pogosto nosijo odsevnik, s starostjo upada. Razlogi za večji odstotek na šoli iz obrobja so po najinem mnenju podobni kot pri osveščenosti.
- Po naključju nosi odsevnike 64,6 % anketiranih učencev. Med šolama ni večjih razlik. Odstotek učencev, ki nosijo odsevnike, če so le-ti slučajno na torbi ali oblačilu, je v drugi triadi višji kot v tretji. Meniva, da je ta odstotek višji pri učencih druge triade zato, ker imajo primernejše šolske torbe z odsevniki, starejši učenci pa namesto šolskih torb uporabljajo nahrbtnike in druge torbe brez odsevnikov.
- Učenci kot sopotniki slabše zaznavajo problem vidnosti pešcev v prometu, saj le 61,4 % anketirancev vedno ali pogosto opaža ta problem. Občutljivost na ta problem pa s starostjo rahlo upada. Razlogi za to so po najinem mnenju podobni kot glede upadanja osveščenosti.
- Polovica učencev (49,2 %) ocenjuje, da so odsevnike vedno nosili, ko so bili mlajši šolarji (prva triada), pogosto pa je odsevnike nosilo 28,4 %. Odstotek učencev (87,6 %), ki so vedno in pogosto nosili odsevnik, ko so bili v prvi triadi, je podoben odstotku učencev, ki so mnenja, da je vidnost pešcev v prometu

pomembna (85 %). Na šoli iz obrobja je večji odstotek učencev, ki so odsevnike nosili, ko so bili še v prvi triadi.

- Več kot polovica anketiranih učencev (57,7 %) je informacije o pomenu odsevnikov dobila v šoli. Na šoli iz obrobja je ta odstotek višji kot na II. OŠ, kjer sta deleža šole in staršev kot vira informacij o vidnosti pešcev skoraj enakovredna. Vrstni red vira informacij je na obeh šolah enak: šola, starši, mediji. Iz medijev je dobilo informacije o pomenu vidnosti v prometu malo več učencev tretje triade v primerjavi z drugo.
- Vidnost pešcev v prometu ni aktualna tema pogovorov med učenci, saj se le 34 % anketiranih učencev vedno ali pogosto pogovarja o tej temi. Razloge za to bi lahko iskali v tem, da se odrasli z učenci na to temo ne pogovarjajo pogosto, poleg tega z obdobjem najstništva pri učencih stopijo v ospredje teme, ki so bolj povezane z odraščanjem.
- Večina učencev bi odsevnike nosila pogosteje, če bi jih na to opozarjali odrasli, in sicer starši, policisti in učitelji. Glede na dobljene odgovore bi k nošenju odsevnikov največ pripomogli starši, najmanj pa učitelji.
- Skoraj polovica anketiranih učencev bi pogosteje nosila odsevnik, če bi ga prejela brezplačno na začetku šolskega leta, kar 58 % pa, če bi bil oblikovan kot modni dodatek. Zanimivo bi bilo ugotoviti povezavo, ali so tako odgovarjali učenci, ki odsevnikov sicer ne nosijo, ali pa jih nosijo redko.
- Po mnenju policije v Celju je problem vidnosti pešcev v Sloveniji zelo velik, večina odraslih ne uporablja odsevnikov.
- Kljub odmevnim medijskim akcijam z naslovom Bodi preVIDEN je po najinem mnenju osveščenost učencev in tudi odraslih o pomenu vidnosti pešcev v prometu slaba. Zdi se nama pomemben vsak dan brez prometne nesreče.

4 ZAKLJUČEK

Ob pripravi raziskovalne naloge sva spoznali, da se učenci le delno zavedajo pomena vidnosti pešcev v prometu. Veseli naju, da se v Celju ni zgodilo veliko prometnih nesreč s smrtnimi žrtvami pešcev. Meniva pa, da bi se učenci kot pešci vseeno morali bolj zavedati slabe vidljivosti in nevarnosti, ki preži nanje, če niso vidni v prometu. Seveda se zavedava, da sva anketirali le učence na dveh šolah in rezultati niso prenosljivi na celotno Slovenijo. Zanimiva pa je primerjava, da malo manj kot polovica učencev vedno nosi odsevnike. Skupaj s tistimi, ki odsevnike nosijo pogosto, jih je malo več kot polovica, kar je primerljivo s tem, kar so ugotovili na Javni agenciji RS za varnost v prometu, namreč da več kot polovica odraslih pešcev nosi odsevnike (ni navedeno ali vedno ali pogosto), 30 % pa ne. Meniva, da bi se moral odstotek učencev, ki nosijo odsevnike, povečati in bi morda potem ta navada in zavedanje v večjem odstotku »rasla« z učenci do odrasle dobe. Dobili sva idejo, da bi lahko naslednje leto nadaljevali s proučevanjem te tematike in izvajali različne delavnice z otroki ter jim predstavili, kako pomembno je biti viden, in kako pomembna je uporaba odsevnikov. Razmišljali sva, da bi z otroki izdelali odsevnik, ki bi ga lahko uporabljali. Naredili bi lahko tudi slikanico s prometnimi pravili. Verjameva, da bi otroci pogosteje nosili odsevnike. Prav tako bi lahko v šoli pripravili delavnico, kjer bi učenci sami ugotavljali svojo vidnost ponoči ob uporabi odsevnikov in brez njih (podobno kot sva midve izvedli opazovanje). Naju je delo na terenu, ko sva z lastnim opazovanjem in fotografiranjem ugotavljali učinkovitost odsevnikov, prepričalo o pomenu odsevnikov za vidnost tudi v naselju, kjer je javna razsvetljava. Učinek dela z učenci bi lahko izmerili s ponovitvijo ankete.

Približno 40 % učencev kot sopotnik ne zazna problematike vidnosti pešcev. Mnogi se tega problema zavedo šele, ko to opazijo kot vozniki, kar lahko poveča ogroženost varnosti v prometu. Javna agencija je namreč v že omenjeni anketi ugotovila, da več kot polovica voznikov pešca ob slabi vidljivosti ni pravočasno opazila.

Podobno kot v najini anketi se je tudi v anketi Javne Agencije RS za varnost v prometu pokazalo, da imajo ljudje težnjo po večji obvezi in nadzoru na področju nošenja odsevnikov. Meniva, da bi delavnice, ki sva jih opisali zgoraj, povečale zavedanje o pomenu skrbi za lastno varnost in bi potem morda bilo težnje po zunanjem nadzoru manj.

Zanimiva je tudi primerjava, da je več kot polovica učencev dobila informacije o pomenu vidnosti v prometu in o odsevnikih v šoli, približno polovico odraslih pa je akcija Bodi preViden dosegla preko medijev. Pri tem moramo vedeti, da v okviru te akcije poteka sodelovanje policije s šolami in je njihovo sodelovanje povezano z izvedbo učnega načrta. Tako lahko rečemo, da je akcija preko konkretnega

sodelovanja policije in učiteljev dosegla tudi šolarje in predšolske otroke. Za večjo aktualizacijo teme (ugotovili sva, da se učenci o tej temi zelo redko pogovarjajo med seboj) bi, kot rečeno, predlagali izvajanje dodatnih dejavnosti posebej za otroke druge in tretje triade, kjer je teh dejavnosti manj, pa tudi nošenje odsevnikov s starostjo učencev upada.

Glede na to, da so učenci izrazili mnenje, da bi odsevnike bolj nosili ob večjem opozarjanju in kaznovanju, poleg dejavnosti za osveščanje predlagava še:

- na roditeljskih sestankih bi bilo potrebno opozoriti starše na pomen vidnosti njihovih otrok in spodbujanje k nošenju odsevnikov,
- na to temo bi morali učitelji opraviti več pogovorov z učenci,
- uporaba odsevnih jopičev naj bi bila z zakonom obvezna za vse pešce ponoči in ob zmanjšani vidljivosti.

Raziskovalna naloga je tudi naju opomnila na nošenje odsevnikov in še bolj se zavedava, kako pomembno je biti viden. Prav tako sva veseli, da sva raziskali pomembno temo, saj: »Pešci spadajo med najbolj ogrožene skupine udeležencev v prometu, med njimi so najbolj ogroženi starejši in otroci in mladostniki.« Virkl, M.: Analiza spletne ankete – Varnost pešcev v prometu (3.–14. 2. 2014) http://www.avp-rs.si/images/dokumenti/SPV/pesec/PE%C5%A0EC_2014_-_analiza_spletne_ankete_20-2-2014.pdf; ogled 28. 2. 2014.

5 VIRI IN LITERATURA

1. Bodi preVIDEN – nasveti pešcem za varnejšo udeležbo v prometu. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/preventiva-/1138-nasveti-pescem-za-varnejo-udelezbo-v-prometu-in-aktivnosti-policije?tmpl=component&print=1&page=&lang=>; ogled 30. 12. 2013.
2. Fakin, M. et al. Učni načrt. Program osnovna šola. Tehnika in tehnologija. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo; 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_tehnika_tehnologija.pdf; ogled 30. 12. 2013.
3. Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. Dostopno na: <http://www.avp-rs.si/>; ogled 26. 1. 2014.
4. Kolar, M. et al. Učni načrt. Program osnovna šola. Spoznavanje okolja. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo; 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_spoznavanje_okolja_pop.pdf; ogled 30. 12. 2013.
5. Kresnička in odsevni predmeti. Dostopno na: http://www.ringaraja.net/clanek/kresnicka-in-odsevni-predmeti_3752.html; ogled 27. 11. 2013.
6. Markl, M., Žlender, B. Prvi koraki v svetu prometa: v pomoč staršem pri prometni vzgoji otrok. Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem promet; 2010.
7. Program aktivnosti. Dostopno na: http://www.komenda.si/wp-content/uploads/201310/Program-aktivnosti_preventivna-akcija-PE%C5%A0EC-2013-27-9-2013.pdf; ogled 25. 11. 2013.
8. Starejši pešci. Dostopno na: http://www.store.si/dinamic/editor/Starejsi_PESCI_predstavitev_BD6C2.pdf; ogled 24. 2. 2014.
9. Tacer, M. : Prometno varnostni načrt II. OŠ. II. OŠ Celje, 2011.
10. Traffic Safety Basic Facts 2011 – Pedestrians. Dostopno na: http://ec.europa.eu/transport/road_safety/pdf/statistics/dacota/bfs2011_dacota-intras-pedestrians.pdf ; ogled 25. 11. 2013.

11. Varnost v prometu. Dostopno na: http://www.pgd-zdenskavas.si/index.php?option=com_docman&task=doc_details&gid=19&Itemid=94; ogled 27. 11. 2013.

12. Virkl, M.: Analiza spletne ankete – Varnost pešcev v prometu (3.–14.2. 2014), dostopno na: http://www.avp-rs.si/images/dokumenti/SPV/pesec/PE%C5%A0EC_2014_-_analiza_spletne_ankete_20-2-2014.pdf; ogled 28. 2. 2014

13. Zakon o pravilih cestnega prometa. Dostopno na <http://www.uradni-list.si/1/content?id=114668>; ogled 24. 1. 2014.

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik za učence

Priloga 2: Vprašanja za intervju policista

Priloga 3: Izjava mentorja

Priloga 1:

Anketni vprašalnik za učence

Sva Iva in Vesna iz osmega razreda II. osnovne šole Celje in delava raziskovalno nalogo v zvezi z vidnostjo pešcev v prometu, kadar je njihova vidljivost slaba (temni del dneva, megla, dež, ...). Prosiva, da odgovarjaš iskreno. Najlepša hvala za tvojo pomoč.

1. Spol (obkroži) 1 M 2 Ž
2. Šola 1 II. OŠ Celje 2. OŠ
3. Triada (obkroži): 2. Triada (4., 5., 6. razred) 3. Triada (7., 8., 9. razred)

4. V spodnji tabeli s kljukico označi tvoje strinjanje oziroma nestrinjanje s podanimi trditvami.

	zelo	srednje	malo	ne vpliva
Za varnost pešcev v prometu je poleg upoštevanja prometnih predpisov pomembna tudi njihova vidnost.	4	3	2	1
Na vidnost pešcev v prometu v razmerah slabše vidljivosti vpliva nošenje odsevnikov.	4	3	2	1

5. Kje si dobil/a največ informacij o pomenu vidnosti v prometu in o odsevnikih?

- 1) V šoli
- 2) Preko medijev (televizija, radio, časopisi in revije)
- 3) Od staršev

6. V spodnji tabeli s kljukico označi, v kolikšni meri trditve veljajo zate.

	vedno	pogosto	redko	nikoli
O pomenu vidnosti pešcev v prometu se pogovarjam z vrstniki.	4	3	2	1
Kot sopotnik v avtomobilu naključno opazim problem slabe vidnosti pešcev.	4	3	2	1

7. V spodnji tabeli obkroži, v kolikšni meri veljajo trditve zate.

	vedno	pogosto	redko	nikoli
Odsevník nosim, kadar je slaba vidljivost.	4	3	2	1
Odsevník nosim, če je slučajno na torbi, na oblačilu ali obutvi.	4	3	2	1
Odsevník sem nosil, ko sem bil še v prvi triadi.	4	3	2	1

8. Kdaj bi učenci, ki ne nosijo odsevníkov, te pogosteje nosili?

	NE (0)	DA (1)
Če bi jih na to pogosteje opozarjali starši.		
Če bi jih na to pogosteje opozarjali učitelji.		
Če bi bili zaradi nenošenja kaznovani s strani policistov.		
Če bi v začetku vsakega šolskega leta brezplačno prejeli odsevník.		
Če bi bili odsevníki sodobneje oblikovani – kot modni dodatek.		

Priloga 2:

Vprašanja za intervju s policistom

1. Kaj menite o problematiki (ne)vidnosti pešcev?
2. Ali menite, da večina ljudi nosi odsevnike?
3. Ali imate na policiji podatek, koliko prometnih nesreč se je zgodilo v letu 2013 v Sloveniji (Celju) zaradi slabe vidljivosti pešcev?
4. Kje v Celju so najbolj ogrožena mesta, kjer so pešci slabo vidni?
5. Ali pešce (ne le otroke) opozarjate na nošenje odsevnikov? Če da, kako?
6. Koliko ljudi ste v letu 2013 v Celju kaznovali zaradi nenošenja odsevnikov?
7. Kakšna je kazen za mladoletnike, kakšna za starejše?
8. Ali se po vašem mnenju pešci zavedajo, kako pomembno je, da so vidni?